de terra manifestius uel cauti scripsit?
Scio inquit quod redemptor
meus uiuit et in nouissimo die de terra
surrecturus sum et rursum circum-
dabor pelle mea et in carne mea ui-
debo deum saluatorem meum quem uisu-
rus sum ego ipse et oculi mei conspec-
turi sunt et non alius. Reposita
est hec spes mea in sinu meo. Ve-
niam ad ihesum naue qui typum
domini non solum in gestis uerum etiam in no-
mine prefert. Transit iordanem,
hostium regna subuertit, diuidit
terram uictori populo et per singulas
urbes uiculos montes flumina
torrentes atque confinia ecclesie
celestisque ierusalem spiritualia regna
describit. In iudicum libro quot
principes populi tot figure sunt.
Ruth moabitis ysaie explet
uaticinium dicentis: Emitte ag-
num domine dominatorem terre de pe-
tra deserti ad montem filie syon.
Samuel in hely mortuo et in
occisione saul ueterem legem
abolitam monstrat. Porro in
sadoch atque dauid noui sacerdo-
tii nouique imperii sacramenta
testatur. Malachim id est regum tertius et
quartus regum liber a salo-
mone usque ad iechoniam et a iero-
boam filio nabath usque ad osee
qui ductus est in assyrios regnum
iuda et regnum describit israel. Si
hystoriam respicias uerba simpli-
cia sunt. Si in litteris inspexeris
sensum latentem ecclesie paucitas
et hereticorum contra ecclesiam bella nar-
rantur. Duodecim prophete in unius
uoluminis angustias coartati
multo aliud quam sonant in littera
prefigurant. Osee crebro nominat
effraym samariam ioseph iezra-
hel et uxorem fornicariam et forni-
cationis filios et adulteram cubi-
culo clausam mariti multo tempore
sedere uiduam et sub ueste lu-
gubri maritum ad se rediturum presto-
lari. Iohel filius fatuel describit
terram xii tribuum eruca brucho
locusta rubigine uastante corruptam
et post euersionem prioris populi effusum
spiritum sanctum super seruos dei et ancillas id est
super c. xx. credentium nomina effusum
iri in cenaculo syon. c. xx. qui
ab uno usque ad xv paulatim et per
incrementa surgentes xv graduum
numerum efficiunt qui in psalterio mi-
stice continentur. Amos pastor
et rusticus et ruborum mora distrin-
gens paucis uerbis explicari non
potest. Quis enim digne exprimat tria
et quatuor scelera damasci gaze et
tyri et ydumee et filiorum amon
et moab et in vii et viii gradu
iuda et israel? Hic loquitur ad uac-
cas pingues que sunt in samarie
monte et ruituram domum maiorem
minoremque testatur. Ipse cernit
fictorem locuste et stantem dominum
super murum litum uel adamantinum
et uncinum pomorum attrahentem
supplicia peccatoribus et famem in terra
non famem panis neque sitim aque sed au-
diendi uerbum. Abdias qui inter-
pretatur seruus dei personat contra
edom sanguineum terrenumque
fratris quoque iacob semper emu-
lum hasta percutit spirituali. Ionas
pulcherrima columba naufragio
suo passionem domini prefigurans mun-
dum ad penitentiam reuocat et sub nomine ni-
niue salutem gentibus nuntiat. Mi-
cheas de morasthi coheres christi
uastationem annuntiat filie la-
tronis et obsidionem ponit contra eam
quia maxillam percusserit iudicis
israel. Naum consolator orbis incre-
pat ciuitatem sanguinum et post euersi-
onem illius loquitur: Ecce super
montes pedes euangelizantis et
annuntiantis pacem. Abacuc
luctator fortis et rigidus stat super
custodiam suam et figit gradum

Dignus Operarius
Mercede sua
& hoc Labore

fert imitationem ut Christum in cruce contempletur et dicit: Operuit celos gloria eius et laudis eius plena est terra. Splendor eius ut lux erit; cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius. Sophonias speculator et archanorum domini cognitor audit clamorem a porta piscium et eiulatum a secunda et contritionem a collibus. Indicit quoque ululatum habitatoribus pile, quia conticuit omnis populus chanaan; dispersi sunt universi qui involuti erant argento. Aggeus festivus et letus qui seminavit in lacrimis ut in gaudio meteret, destructum templum edificat, dominumque patrem inducit loquentem: Adhuc unum modicum et ego commovebo celum et terram et mare et aridam, et movebo omnes gentes, et veniet desideratus cunctis gentibus. Zacharias memor domini sui multiplex in prophetia. Ihesum sordidis vestibus indutum et lapidem oculorum vii. candelabrumque aureum cum totidem lucernis quot oculis, equos quoque obvias a sinistris lampadis cernit, et a dextris ut post equos rufos, varios, albos et dissipatas quadrigas ex effraym et equum de ierusalem. pauperem regem vaticinatur et predicat regem sedentem super pullum filium asine subiugalis. Malachias aperte et in fine omnium prophetarum de abiectione israel et vocatione gentium. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum, et munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus et in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda. Ysaiam, ieremiam, ezechielem et danielem quis potest vel intelligere vel exponere? Quorum primus non prophetiam videtur mihi texere sed euangelium. Secundus virgam nuceam et ollam succensam a facie aquilonis, et pardum spoliatum suis coloribus, et quadruplex diversis metris nectit alphabetum. Tertius principia et finem tantis habet obscuritatibus involuta, ut apud hebreos ipse partes cum exordio geneseos ante annos triginta non legantur. Quartus vero qui et extremus inter quattuor prophetas temporum conscius et totius mundi philohystor, lapidem percisum de monte sine manibus, et regna omnia subvertentem, claro sermone pronunciat. David symonides noster, pindarus et alcheus, flaccus quoque, catullus atque severus, Christum lyra personat et decacordo psalterio ab inferis excitat resurgentem. Salomon pacificus et amabilis domini mores corrigit, naturam docet, ecclesiam iungit et Christum, sanctarumque nuptiarum dulce canit epithalamium. Hester in ecclesie typo populum liberat de periculo, et interfecto aman qui interpretatur iniquitas, partes convivii et diem celebrem mittit in posteros. Paralipomenon liber, id est instrumenti veteris epitome, tantus ac talis est ut absque illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare, se ipsum irrideat. Per singula quippe nomina iuncturasque verborum et pretermisse in regum libris tanguntur hystorie, et innumerabiles explicantur evangelii questiones. Esdras et neemias adiutor videlicet et consolator a domino in unum volumen artantur, instaurant templum, muros extruunt civitatis. Omnisque illa turba populi redeuntis in patriam, et descriptio sacerdotum levitarum, israelis, proselitorum, ac per singulas familias murorum

tem bethel. tetendit ibi taberna
culum suum ab occidente habens be
thel et ab oriente hay. Edificavit
quoque ibi altare domino et invo
cavit nomen eius. Perrexitque abram
vadens et ultra progrediens ad me
ridiem. Facta est autem fames in terra.
Descenditque abram in egiptum ut
peregrinaretur ibi. Prevaluerat enim
fames in terra. Cumque prope esset ut
ingrederetur egiptum: dixit sarai
uxori sue. Novi quod pulchra sis mu
lier: et quod cum viderint te egiptii dictu
ri sunt quod uxor illius est: et interficient
me et te reservabunt. Dic ergo
obsecro te quod soror mea sis: ut bene
sit michi propter te: et vivat anima mea ob
gratiam tui. Cum itaque ingressus esset
Abram egiptum: viderunt egiptii
mulierem quod esset pulchra nimis.
Et nuntiaverunt principes pha
raoni et laudaverunt eam apud
illum. Et sublata est mulier in
domum pharaonis. Abram vero bene
usi sunt propter illam. Fueruntque ei
oves et boves et asini et servi et fa
mule et asine et cameli. Flagella
vit autem dominus pharaonem plagis maxi
mis et domum eius propter sarai uxorem
abram. Vocavitque pharao abram:
et dixit ei. Quidnam est quod fecisti
michi? Quare non indicasti michi quod
uxor tua esset? Quam ob causam dixisti
esse sororem tuam: ut tollerem ei
eam in uxorem? Nunc igitur ecce con
iunx tua. accipe eam et vade.
Precepitque pharao super abram
viris: et deduxerunt eum et uxorem
eius et omnia que habebat.

XIII

a Ascendit ergo abram de egip
to ipse et uxor eius et omnia que
habebat: et loth cum eo ad austra
lem plagam. Erat autem dives valde
in possessione auri et argenti. Re
versusque est per iter quo venerat
a meridie in bethel: usque ad locum
ubi prius fixerat tabernaculum
inter bethel et hay. in loco altaris
quod fecerat prius: et invocavit ibi
nomen domini. Sed et loth qui erat cum
abram fuerunt greges ovium
et armenta et tabernacula. nec po
terat eos capere terra ut habitarent
simul. Erat quippe substantia eorum mul
ta: et non quibant habitare commu
niter. Unde et facta est rixa inter pastores gre
gum abram et loth. Eo autem tempore cha
naneus et pherezeus habitabant in
illa terra. Dixit ergo abram ad loth.
Ne queso sit iurgium inter me et te
et inter pastores meos et pastores
tuos. Fratres enim sumus. Ecce univer
sa terra coram te est. recede a me
obsecro. Si ad sinistram ieris: ego
dexteram tenebo. Si tu dexteram ele
geris: ego ad sinistram pergam. Ele
vatis itaque loth oculis: vidit om
nem circa regionem iordanis. que
universa irrigabatur: antequam subver
teret dominus sodomam et gomorram sicut
paradisus domini et sicut egiptus venien
tibus in segor. Elegitque sibi loth
regionem circa iordanem: et reces
sit ab oriente. Divisique sunt alter
uter a fratre suo. Abram habitavit
in terra chanaan. Loth vero mora
tus est in oppidis que erant circa
iordanem: et habitavit in sodomis.
Homines autem sodomite pessimi erant:
et peccatores coram domino nimis. Dixitque
dominus ad abram postquam divisus est
loth ab eo. Leva oculos tuos in
directum: et vide a loco in quo nunc
es ad aquilonem et meridiem. ad ori
entem et occidentem. Omnem terram quam
conspicis tibi dabo et semini tuo
usque in sempiternum. Faciamque
semen tuum sicut pulverem terre.
Si quis potest hominum numerare
pulverem terre: semen quoque tuum
numerare poterit. Surge ergo et peram
bula terram in longitudine et in la
titudine sua. quia tibi daturus
sum eam. Movens igitur tabernaculum

sumi abram venit et habitavit
iuxta convallem mambre que est in hebron.
Edificavitque ibi altare domino. XIIII
Factum est autem in illo tempore ut
amrafel rex sennaar et arioch
rex ponti et chodorlaomor rex ela-
mitarum et thadal rex gentium
inirent bellum contra bara regem
sodomorum et contra bersa regem gomor-
re et contra sennaab regem adame
et contra semeber regem seboim contra-
que regem bale ipsa est segor. Omnes
hii convenerunt in vallem sil-
vestrem que nunc est mare salis.
Duodecim enim annis servierunt
chodorlaomor et tercio decimo anno
recesserunt ab eo. Igitur quarto-
decimo anno venit chodorlao-
mor et reges qui erant cum eo et
percusserunt raphaim in astaroth
carnaim et zuzim cum eis et emim
in save cariathaim et correos in
montibus seyr usque ad campestria
pharan que est in solitudine. Re-
versique sunt et venerunt usque ad
fontem mesphat ipsa est cades. Et
percusserunt omnem regionem ama-
lechitarum et amorreum qui habita-
bant in asasonthamar. Et egres-
si sunt rex sodomorum et rex go-
morre rexque adame et rex sebo-
im necnon et rex bale que est segor
et direxerunt aciem contra eos in
valle silvestri scilicet adversum
chodorlaomor regem elamitarum
et thadal regem gentium et am-
rafel regem sennaar et arioch
regem ponti. Quatuor reges adver-
sus quinque. Vallis autem silvestris ha-
bebat puteos multos bitu-
minis. Itaque rex sodomorum et
gomorre terga verterunt cecide-
runtque ibi et qui remanserunt
fugerunt ad montem. Tulerunt
autem omnem substantiam sodomorum et
gomorreorum et universa que ad cibum
pertinent et abierunt necnon et

loth et substantiam eius filium fratris a-
bram qui habitabat in sodomis.
Et ecce unus qui evaserat nun-
ciavit abram hebreo qui habi-
tabat in convalle mambre
amorrei fratris eschol et fratris aner.
Hii enim pepigerant fedus cum
abram. Quod cum audisset abram
captum videlicet loth fra-
trem suum numeravit expe-
ditos vernaculos suos .ccc.xviii. et
persecutus est eos usque dan. Et
divisis sociis irruit super eos nocte.
Percussitque eos et persecutus est eos
usque hoba que est ad levam
damasci. Reduxitque omnem substan-
tiam et loth fratrem suum cum substan-
tia illius mulieres quoque et populum.
Egressus est autem rex sodomorum in
occursum eius postquam reversus est
a cede chodorlaomor et regum qui
cum eo erant in valle save que
est vallis regis. At vero melchisedech
rex salem proferens panem et vinum
erat enim sacerdos dei altissimi
benedixit ei et ait. Benedictus abram
deo excelso qui creavit celum
et terram et benedictus deus excelsus quo
protegente hostes in manibus tuis
traditi sunt. Et dedit ei decimas
ex omnibus. Dixit autem rex sodomorum
ad abram. Da michi animas cetera tolle
tibi. Qui respondit ei. Levo manum
meam ad dominum deum excelsum pos-
sessorem celi et terre quod a filo sub-
tegminis usque ad corrigiam cal-
ciamenti non accipiam ex omnibus que
tua sunt ne dicas ego ditavi
abram exceptis hiis que come-
derunt iuvenes et partibus vi-
rorum qui venerunt mecum aner
eschol et mambre isti accipi-
ent partes suas. XV
His itaque transactis factus
est sermo domini ad abram per
visionem dicens. Noli timere abram
ego protector tuus sum et merces

Apparuit aūt ei XVIII
dominus in conualle mābre
sedenti in ostio tabnaculi sui in
ipso feruore diei. Cumq; eleuasset
oculos: apparuerunt ei tres uiri
stantes ꝓpe eum. Quos cum ui
disset: cucurrit in occursum eoꝝ
de ostio tabnaculi sui ⁊ adorauit
in terrā ⁊ dixit. Dn̄e si inueni grā
ciam in oculis tuis ne transeas
seruū tuū sꝫ afferam pauxillum aq̄
⁊ lauentur pedes uri ⁊ requiescite
sub arbore. Ponamq; buccellam pa
nis ⁊ confortetur cor urm: postea
transibitis. Idcirco enī declinastis
ad seruū urm. Qui dixerunt. Fac
ut locutus es. Festinauit abra
ham in tabnaculū ad sarā: dixitq;
ei. Accelera tria sata simile com
misce ⁊ fac subcinericios panes. Ipse
uo ad armētum cucurrit ⁊ tulit
inde uitulū tenerrimū ⁊ opti
mū. deditq; puero. Qui festina
uit ⁊ coxit illum. Tulit quoq; buti
rum ⁊ lac ⁊ uitulū quē coxerat ⁊
posuit corā eis. Ipse uero stabat
iuxta eos sub arbore. Cumq; come
dissent dixerunt ad eum. Ubi est
sara uxor tua. Ille respondit. Ecce in
tabnaculo est. Cui dixit. Reuer
tens ueniam ad te tpr̄e isto uita
comite ⁊ hēbit filiū sara uxor
tua. Quo audito: sara risit post osti
um tabnaculi. Erant aūt ambo se
nes ꝑuectiq; etatis ⁊ desierant
sare fieri muliebria. Que risit
occulte dicens. Postquā consenui
⁊ dn̄s meus uetulus ē uoluptati ope
ram dabo. Dixit aūt dn̄s ad abra
ham. Quare risit sara uxor
tua dicens. Num uere paritura sū
anus. Numquid deo ē quicquā diffi
cile. Iuxta condictum reuertar ad
te hoc eodem tpr̄e uita comite ⁊
hēbit sara filiū. Negauit sara
dicens. Non risi timore ꝑterrita.
Dn̄s aūt. Non ē inquit ita sꝫ risi

sti. Cum ergo surrexissent inde uiri:
direxerunt oculos contra sodomā ⁊ abra
ham simul gradiebatur deducens
eos. Dixitq; dn̄s. Num celare potero
abraham que gesturus sum cum
futurus sit in gentē magnā ac
robustissimā ⁊ bn̄dicende sint in
illo om̄s nationes terre. Scio enim quod
precepturus filiis suis sit ⁊ domui
sue post se ut custodiant uiam dn̄i.
⁊ faciant iusticiam ⁊ iudicium.
ut adducat dn̄s ꝓpter abraham om̄ia
que locutus ē ad eum. Dixit itaq;
dn̄s. Clamor sodomoꝝ ⁊ gomorre
oꝝ multiplicatus ē ⁊ peccatū eoꝝ
aggrauatum ē nimis. Descendā
⁊ uidebo utrū clamorē qui uenit
ad me: ope compleuerint. an non est
ita ut sciam. Conuerteruntq; se in
de ⁊ abierunt sodomā. Abraham
uero adhuc adhuc stabat coram
dn̄o ⁊ appropinquans ait. Numquid perdes
iustū cum impio. Si fuerint l.
iusti in ciuitate: peribunt simul
⁊ non parces illi loco ꝓpter l. iustos si fu
erint in eo. Absit a te ut hanc
rem facias ⁊ occidas iustū cū ipio.
fiatq; iustus sicut impius. Non ē
hoc tuum: qui iudicas omnē terram.
Nequaquam facies hoc iudiciū. Dixit
que dn̄s ad eū. Si inuenero sodomis
l. iustos in medio ciuitatis: dimit
tam omni loco ꝓpter eos. Respondens abraha
⁊ ait. Quia semel cepi loquar ad do
minū dn̄m meū cum sim puluis
⁊ cinis. Quid si minus l. iustis
v. fuerint delebis ꝓpter xlv. uniuer
sam urbem. Et ait. Non delebo:
si inuenero ibi xlv. Rursumq; lo
cutus ē ad eū. Sin autem xl. ibi fu
erint inuenti: quid facies. Ait.
Non percutiam ꝓpter xl. Ne quaeso inquit
indigneris dn̄e si loquar. Quid
si ibi inuenti fuerint xxx. Respondit.
Non faciam si inuenero ibi xxx.
Quia semel ait cepi loquar ad
dn̄m meū. Quid si ibi inuenti

fuerint xx. Dixit: Non interficiam
propter xx. Obsecro inquit ne irasca-
ris domine si loquar adhuc semel. Quid
si ibi inventi fuerint x. Dixit: Non
delebo propter x. Abiit dominus postquam ces-
savit loqui ad abraham: et ille
reversus est in locum suum.

XIX

Veneruntque duo angeli sodomam
vespere. sedente loth in foribus
civitatis. Qui cum vidisset eos:
surrexit et ivit obviam eis. ado-
ravitque pronus in terram et dixit:
Obsecro domini declinate in domum
pueri vestri et manete ibi. lavate pe-
des vestros: et mane proficiscemini in
viam vestram. Qui dixerunt. Mi-
nime. sed in platea manebimus.
Compulit illos oppido: ut diverte-
rent ad eum. Ingressisque domum illius
fecit convivium. coxit azima et co-
mederunt. Prius autem quam irent cu-
bitum: viri civitatis vallaverunt
domum eius a puero usque ad se-
nem. omnis populus simul. Vocave-
runtque loth et dixerunt ei. Ubi
sunt viri qui introierunt ad
te nocte? Educ illos huc: ut cog-
noscamus eos. Egressus ad eos
loth post tergum adcludens ostium
ait. Nolite quaeso fratres mei: nolite
malum hoc facere. Habeo duas fi-
lias que necdum cognoverunt
virum: educam eas ad vos: et abuti-
mini eis sicut vobis placuerit: dum-
modo viris istis nichil mali facia-
tis: quia ingressi sunt sub umbra
culminis mei. At illi dixerunt.
Recede illuc. Et rursus. Ingressus
es inquiunt ut advena. numquid ut
iudices? Te ipsum magis quam hos affli-
gemus. Vimque faciebant loth
vehementissime. Iamque prope erat
ut effringerent fores. et ecce mise-
runt manum viri et introduxerunt
ad se loth. clauseruntque ostium:
et eos qui erant foris percusserunt
cecitate a minimo usque ad maxi-
mum. ita ut ostium invenire non
possent. Dixerunt autem ad loth.
Habes hic tuorum quempiam gene-
rum aut filios aut filias. Omnes
qui tui sunt: educ de urbe hac.
Delebimus enim locum istum: eo quod
increverit clamor eorum coram domino.
qui misit nos ut perdamus illos.
Egressus itaque loth locutus est ad
generos suos qui accepturi
erant filias eius et dixit. Sur-
gite et egredimini de loco isto: quia
delebit dominus civitatem hanc. Et
visus est eis quasi ludens loqui.
Cumque esset mane cogebant eum
angeli dicentes. Surge. tolle uxo-
rem tuam et duas filias quas ha-
bes ne et tu pariter pereas in scelere
civitatis. Dissimulante autem illo:
apprehenderunt manum eius et ma-
num uxoris ac duarum filiarum eius.
eo quod parceret dominus illi. et eduxerunt
eum posueruntque extra civita-
tem. Ibique locuti sunt ad eum di-
centes. Salva animam tuam. Noli
respicere post tergum tuum: nec stes
in omni circa regione. sed in monte
salvum te fac: ne et tu simul pereas.
Dixitque loth ad eos. Quaeso domine
mi: quia invenit servus tuus gra-
tiam coram te et magnificasti mi-
sericordiam tuam quam fecisti mecum
ut salvares animam meam. non possum
in monte salvari. ne forte appre-
hendat me malum et moriar. Est
civitas hic iuxta ad quam possum
fugere parva et salvabor in ea.
Numquid non modica est? et vivet
anima mea. Dixitque ad eum. Ecce etiam
in hoc suscepi preces tuas ut non
subvertam urbem pro qua locutus es.
Festina et salvare ibi: quia non potero
facere quicquam donec ingrediaris
illuc. Idcirco vocatum est nomen
urbis illius segor. Sol egressus
est super terram. et loth ingressus est segor.
Igitur dominus pluit super sodomam et go-

prope fontem aque: et filie habitatorum huius ciuitatis egredientur ad hauriendam aquam. Igitur puella cui ego dixero: inclina ydriam tuam ut bibam: et illa responderit: bibe quin et camelis tuis potum tribuam: ipsa est quam preparasti seruo tuo ysaac: et per hoc intelligam quod feceris misericordiam cum domino meo. Necdum intra se uerba compleuerat: et ecce rebecca egrediebatur filia bathuelis filii melche uxoris nachor fratris abraham habens ydriam in scapula sua: puella decora nimis uirgoque pulcherrima et incognita uiro. Descenderat autem ad fontem et impleuerat ydriam ac reuertebatur. Occurritque ei seruus et ait. Pauxillum aque michi ad bibendum prebe de ydria tua. Que respondit. Bibe domine mi. Celeriterque deposuit ydriam super ulnam suam et dedit ei potum. Cumque ille bibisset: adiecit. Quin et camelis tuis hauriam aquam donec cuncti bibant. Effundensque ydriam in canalibus recurrit ad puteum ut hauriret aquam: et haustam omnibus camelis dedit. Ille autem contemplabatur eam tacitus: scire uolens utrum prosperum iter suum fecisset dominus an non. Postquam autem biberunt cameli: protulit uir inaures aureas appendentes siclos duos: et armillas totidem pondo siclorum decem. Dixitque ad eam. Cuius es filia? Indica michi. Est in domo patris tui locus ad manendum? Que respondit. Filia sum bathuelis filii melche quem peperit ipsi nachor. Et addidit dicens. Palearum quoque et feni plurimum est apud nos: et locus spaciosus ad manendum. Inclinauit se homo et adorauit dominum dicens. Benedictus dominus deus domini mei abraham qui non abstulit misericordiam et ueritatem suam a domino meo: et recto itinere me perduxit in domum fratris domini mei. Cucurrit itaque puella et

nunciauit in domo matris sue omnia que audierat. Habebat autem rebecca fratrem nomine laban: qui festinus egressus est ad hominem ubi erat fons. Cumque uidisset inaures et armillas in manibus sororis sue: et audisset cuncta uerba referentis: hec locutus est michi homo: uenit ad uirum qui stabat iuxta camelos: et prope fontem aque: dixitque ad eum. Ingredere benedicte domini. Cur foris stas? Preparaui domum et locum camelis tuis. Et introduxit eum in hospicium: ac destrauit camelos: deditque paleas et fenum: et aquam ad lauandos pedes eius et uirorum qui uenerant cum eo. Et appositus est in conspectu eius panis. Qui ait. Non comedam donec loquar sermones meos. Respondit ei. Loquere. At ille. Seruus inquit abraham sum: et dominus benedixit domino meo ualde: magnificatusque est: et dedit ei oues et boues: argentum et aurum: seruos et ancillas: camelos et asinos. Et peperit sara uxor domini mei filium domino meo in senectute sua: deditque illi omnia que habuerat. Et adiurauit me dominus meus dicens. Non accipies uxorem filio meo de filiabus chananeorum in quorum terra habito: sed ad domum patris mei perges: et de cognatione mea accipies uxorem filio meo. Ego uero respondi domino meo. Quid si noluerit uenire mecum mulier? Dominus ait in cuius conspectu ambulo: mittet angelum suum tecum et diriget uiam tuam: accipiesque uxorem filio meo de cognatione mea et de domo patris mei. Innocens eris a maledictione mea cum ueneris ad propinquos meos: et non dederint tibi. Veni ergo hodie ad fontem aque et dixi. Domine deus domini mei abraham: si direxisti uiam meam in qua nunc ambulo: ecce sto iuxta fontem aque: et uirgo que egredietur ad hauriendam aquam audierit a me

da michi paululum aque ad bi
bendum ex ydria tua. et dixerit
michi. et tu bibe. et camelis tuis
hauriam: ipsa est mulier quam
preparavit dominus filio domini
mei. Cumque hec tacitus mecum
volverem: apparuit rebecca
veniens cum ydria quam porta
bat in scapula. Descenditque
ad fontem. et hausit aquam. et aio ad
eam. Da michi paululum bibere.
Que festinans deposuit ydri
am de humero: et dixit michi.
Et tu bibe. et camelis tuis potum
tribuam. Bibi et adaquavit ca
melos. Interrogavique eam et dixi.
Cuius es filia? Que respondit. Filia ba
thuelis sum filii nachor quem
peperit illi melcha. Suspendi
itaque inaures ad ornandam faciem
eius. et armillas posui in manibus
eius. Pronusque adoravi dominum bene
dicens domino deo domini mei abra
ham. qui perduxit me recto iti
nere ut sumerem filiam fratris
domini mei filio eius. Quamobrem si
facitis misericordiam et veritatem cum domino
meo: indicate michi. Si autem aliud
placet: et hoc dicite michi. ut vadam
ad dexteram sive ad sinistram. Res
ponderunt laban et bathuel. A
domino egressus est sermo. non possu
mus extra placitum eius quicquam
aliud loqui tecum. En rebecca
coram te est, tolle eam et proficiscere
et sit uxor filii domini tui sicut
locutus est dominus. Quod cum audisset
puer abraham: procidens adora
vit in terram dominum. prolatisque vasis
argenteis et aureis ac vestibus de
dit ea rebecce pro munere. fratribus
quoque eius et matri dona obtulit.
Inito quoque convivio vescentes
pariter et bibentes manserunt
ibi. Surgens autem mane locu
tus est puer. Dimitte me ut
vadam ad dominum meum. Respon

deruntque fratres eius et mater. Mane
at puella saltem decem dies
apud nos. et postea proficiscetur.
Nolite ait me retinere quia dominus
direxit viam meam. Dimittite
me ut pergam ad dominum meum. Et
dixerunt. Vocemus puellam
et queramus ipsius voluntatem.
Cumque vocata venisset sci
scitati sunt. Vis ne ire cum homine
isto? Que ait. Vadam. Dimi
serunt ergo eam et delboram nu
tricem illius. servumque abrahe
et comites eius valde imprecan
tes prospera sorori sue atque di
centes. Soror nostra es crescas in
mille milia. et possideat semen
tuum portas inimicorum suorum. Igi
tur rebecca et puelle illius ascen
sis camelis secute sunt virum.
qui festinus revertebatur ad
dominum suum. Eo tempore deambulabat
ysaac per viam que ducit ad
puteum. cuius nomen est viven
tis et videntis. Habitabat enim
in terra australi. et egressus fuerat
ad meditandum in agro inclina
ta iam die. Cumque elevasset
oculos: vidit camelos venien
tes procul. Rebecca quoque conspe
cto ysaac. descendit de camelo
et ait ad puerum. Quis est ille
homo qui venit per agrum in
occursum nobis? Dixitque ei.
Ipse est dominus meus. At illa tollens
cito pallium operuit se. Servus
autem cuncta que gesserat narra
vit domino suo ysaac. Qui introduxit
eam in tabernaculum sare
matris sue. et accepit eam uxo
rem. et in tantum dilexit eam ut
dolorem quem ex morte matris acci
derat temperaret. XXV.
Abraham vero aliam duxit uxo
rem nomine cethuram. que peperit nota.
ei zamram et iexan. et madan
et madian et iesboch et sue. Iexan

sibi mutuo. dimisitque eos ysaac
pacifice in locum suum. Ecce autem in ipso
die venerunt servi ysaac annun
ciantes ei de puteo quem foderant atque
dicentes: Invenimus aquam. Unde
appellavit eum habundantiam
et nomen urbis impositum est ber
sabee usque in presentem diem. Esau
vero quadragenarius duxit uxores
duas: iudith filiam beeri ethei.
et bethsamath filiam elon eiusdem
loci. que ambe offenderant animum
ysaac et rebecce. XXVII.

Senuit autem ysaac, et caligave
runt oculi eius, et videre non pote
rat. Vocavitque esau filium suum ma
iorem, et dixit ad eum: Fili mi. Qui
respondit: Assum. Cui pater: Vides in
quit quod senuerim, et ignorem diem
mortis mee. Sume arma tua, pha
retram et arcum, et egredere foras. Cum
que venatu aliquid apprehenderis,
fac mihi inde pulmentum sicut velle
me nosti, et affer ut comedam, et
benedicat tibi anima mea antequam mori
ar. Quod cum audisset rebecca, et ille
abiisset in agrum ut iussionem patris
impleret, dixit filio suo iacob: Au
divi patrem tuum loquentem cum
esau fratre tuo, et dicentem ei: Affer
michi de venatione tua, et fac ci
bos ut comedam, et benedicam tibi
coram domino antequam moriar. Nunc ergo
fili mi acquiesce consiliis meis, et
pergens ad gregem affer michi duos he
dos optimos, ut faciam ex eis es
cas patri tuo quibus libenter vesci
tur: Quas cum intule
ris et comederit, benedicat tibi priusquam
moriatur. Cui ille respondit: Nosti quod
esau frater meus homo pilosus sit,
et ego lenis. Si attrectaverit me
pater meus, et senserit, timeo ne
putet sibi me voluisse illudere, et
inducam super me maledictionem pro
benedictione. Ad quam mater: In me sit
ait ista maledictio fili mi: tantum
audi vocem meam, et pergens affer que
dixi. Abiit et attulit, deditque ma
tri. Paravit illa cibos sicut noverat
velle patrem illius. Et vestibus esau
valde bonis quas apud se habebat
domi induit eum. Pelliculasque
hedorum circumdedit manibus, et colli
nuda protexit. Deditque pulmentum,
et panes quos coxerat tradidit. Qui
bus illatis, dixit: Pater mi. At ille res
pondit: Audio. Quis es tu fili mi? Dix
itque iacob: Ego sum esau primogeni
tus tuus. Feci sicut precepisti
michi. Surge, sede, et comede de ve
natione mea, ut benedicat michi
anima tua. Rursum ysaac
ad filium suum: Quomodo inquit
tam cito invenire potuisti fili
mi? Qui respondit: Voluntatis dei fuit
ut cito michi occurreret quod volebam.
Dixitque ysaac: Accede huc ut tan
gam te fili mi, et probem utrum tu sis
filius meus esau an non. Accessit ille
ad patrem, et palpato eo dixit ysaac:
Vox quidem vox iacob est, sed manus
manus sunt esau. Et non cognovit
eum, quia pilose manus similitu
dinem maioris expresserant. Bene
dicens ergo illi ait: Tu es filius
meus esau? Respondit: Sum. At ille: Af
fer inquit michi cibos de venatione
tua fili mi, ut benedicat tibi anima mea.
Quos cum oblatos comedisset, ob
tulit ei et vinum. Quo hausto,
dixit ad eum: Accede ad me, et da
michi osculum fili mi. Accessit et osculatus
est eum. Statimque ut sensit ve
stimentorum eius fragrantiam, bene
dicens illi ait: Ecce odor filii mei sicut
odor agri pleni cui benedixit dominus.
Det tibi deus de rore celi et de pin
guedine terre habundantiam fru
menti et vini. Et serviant tibi
populi, et adorent te tribus. Esto dominus
fratrum tuorum, et incurventur ante te
filii matris tue. Qui maledixerit
tibi, sit ille maledictus, et qui

benedixerit tibi: benedictionibus re
pleatur. Vix ysaac sermonem im
pleverat: et egresso iacob foras
venit esau. coctosque de vena
tione cibos intulit patri: dicens.
Surge pater mi et comede de
venatione filii tui: ut benedi
cat mihi anima tua. Dixitque ysaac.
Quis enim es tu? Qui respondit. Ego
sum filius tuus primogenitus
esau. Expavit ysaac stupore
vehementi. et ultra quam credi
potest admirans: ait. Quis
igitur ille est qui dudum captam
venationem attulit michi. et come
di ex omnibus priusquam tu ve
nires. Benedixique ei. et erit be
nedictus. Auditis esau sermo
nibus patris: irrugiit clamore
magno: et consternatus ait.
Benedic etiam et michi pater mi. Qui ait.
Venit germanus tuus frau
dulenter. et accepit benedictio
nem tuam. At ille subiunxit.
Iuste vocatum est nomen eius
iacob; supplantavit enim me
en altera vice. Primogenita mea
ante tulit. et nunc secundo sub
ripuit benedictionem meam.
Rursumque ad patrem. Numquid
non reservasti ait et michi benedictio
nem meam? Respondit ysaac. Dominum tu
um illum constitui. et omnes fratres
illius servituti eius subiugavi.
frumento et vino et oleo stabilivi
eum. et tibi fili mi post hec ultra
quid faciam? Cui esau ait. Num
unam tantum benedictionem ha
bes pater? michi quoque obsecro ut
benedicas. Cumque eiulatu ma
gno fleret. motus ysaac dixit
ad eum. In pinguedine terre
et in rore celi desuper erit benedictio
tua. Vives in gladio. et fratri tuo
servies. tempusque veniet cum
excutias et solvas iugum eius
de cervicibus tuis. Oderat ergo

semper esau iacob pro benedictione
qua benedixerat ei pater. Dixitque
in corde suo. Venient dies lu
ctus patris mei: et occidam iacob
fratrem meum. Nunciata sunt hec
rebecce. Que mittens et vocavit
iacob filium suum: dixit ad eum.
Ecce esau frater tuus minatur ut
occidat te. Nunc ergo fili audi
vocem meam. et consurgens fuge
ad laban fratrem meum in aran. Ha
bitabisque cum eo paucos dies.
donec requiescat furor fratris tui.
et cesset indignatio eius. obliviscaturque
eorum que fecisti in eum.
Postea mittam et adducam te
inde huc. Cur utroque orbabor
filio in una die? Dixitque rebec
ca ad ysaac. Tedet me vite mee
propter filias heth. Si acceperit iacob
uxorem de stirpe huius terre nolo vi
vere.

XVIII

Vocavit itaque ysaac iacob. et
benedixit eum. precepitque ei
dicens. Noli accipere coniugem de
genere chanaan. sed vade et profi
ciscere in mesopotamiam syrie
ad domum bathuel patris matris tue.
et accipe tibi inde uxorem de filiabus
laban avunculi tui. Deus autem
omnipotens benedicat tibi. et crescere te
faciat atque multiplicet. ut
sis in turbas populorum. et det tibi
benedictiones abraham et semini
tuo post te. ut possideas terram
peregrinationis tue quam pollicitus est
avo tuo. Cumque dimisisset eum
ysaac: profectus pervenit in meso
potamiam syrie ad laban filium
bathuel syri. fratrem rebecce ma
tris sue. Videns autem esau quod
benedixisset pater suus iacob. et mi
sisset eum in mesopotamiam
syrie. ut inde uxorem duceret.
et quod post benedictionem precepisset
ei dicens. Non accipies coniugem
de filiabus chanaan. Quodque obe

tabatur sephora. altera phua. precipiens eis. Quando obstetricabitis hebreas et partus tempus advenerit: si masculus fuerit interficite eum. si femina: reservate. Timuerunt autem obstetrices deum: et non fecerunt iuxta preceptum regis egypti; sed conservabant mares. Quibus ad se accersitis rex ait. Quidnam est hoc quod facere voluistis ut pueros servaretis? Que responderunt. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. ipse enim obstetricandi habent scientiam. et priusquam veniamus ad eas: pariunt. Bene ergo fecit deus obstetricibus. Et crevit populus. confortatusque est nimis. Et quia timuerunt obstetrices deum. edificavit illis domos. Precepit ergo pharao omni populo suo; dicens. Quicquid masculini sexus natum fuerit in flumen proicite: quicquid feminei reservate.

II

Egressus est post hec vir de domo levi: et accepit uxorem stirpis sue. que concepit: et peperit filium. Et videns eum elegantem: abscondit tribus mensibus. Cumque iam celare non posset: sumpsit fiscellam scirpeam. et linivit eam bitumine ac pice. posuitque intus infantulum. et exposuit eum in carecto ripe fluminis. stante procul sorore eius. et considerante eventum rei. Ecce autem descendebat filia pharaonis ut lavaretur in flumine. et puelle eius gradiebantur per crepidinem alvei. Que cum vidisset fiscellam in papirione: misit unam e famulabus suis. et allatam aperiens. cernensque in ea parvulum vagientem: miserta est eius. ait. De infantibus hebreorum est. Cui soror pueri. Vis inquit ut vadam et vocem tibi hebream mulierem que nutrire possit infantulum? Respondit. Vade. Perrexit puella et vocavit matrem eius. Ad quam locuta filia pharaonis. Accipe inquit puerum istum et nutri michi: ego tibi dabo mercedem tuam. Suscepit mulier et nutrivit puerum. adultumque tradidit filie pharaonis. quem illa adoptavit in locum filii. vocavitque nomen eius moysen dicens: quia de aqua tuli eum. In diebus illis postquam creverat moyses. egressus ad fratres suos vidit afflictionem eorum. et virum egyptium percutientem quendam de hebreis fratribus suis. Cumque circumspexisset huc atque illuc. et nullum adesse vidisset: percussum egyptium abscondit in sabulo. Et egressus die altero: conspexit duos hebreos rixantes. dixitque ei qui faciebat iniuriam. Quare percutis proximum tuum? Qui respondit. Quis constituit te principem et iudicem super nos? Num occidere me tu vis sicut occidisti heri egyptium? Timuit moyses. et ait. Quomodo palam factum est verbum istud? Audivitque pharao verbum hoc. et querebat occidere moysen; qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra madian: et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti madian .vii. filie que venerunt ad hauriendam aquam. et impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris sui. Supervenere pastores. et eiecerunt eas. Surrexitque moyses et defensis puellis adaquavit oves earum. Que cum revertissent ad iethro patrem suum. dixit ad eas. Cur venistis velocius solito? Responderunt. Vir egyptius liberavit nos de manu pastorum. Insuper et hausit aquam nobiscum: potumque dedit ovibus. At ille. Ubi est inquit. Quare dimisistis hominem? vocate eum ut comedat panem. Iuravit ergo moyses quod habitaret cum eo. Accepitque sephoram filiam eius uxorem. que peperit ei filium quem vocavit gersam: dicens. Advena fui in terra

aliena. Alterum uero peperit quem uo
cauit eliezer dicens. Deus enim pa
tris mei adiutor meus: et eripuit
me de manu pharaonis. Post
multum uero tempus: mortuus est rex
egypti. Et ingemiscentes filii
israel propter opera uociferati sunt. As
cenditque clamor eorum ad deum ab
operibus. et audiuit gemitum eorum.
ac recordatus est federis quod pepi
gerat cum abraham. ysaac. et ia
cob. et respexit filios israel et cog
nouit eos. III
Moyses autem pascebat oues
iethro soceri sui sacerdotis
madian. Cumque minasset gre
gem ad interiora deserti: uenit
ad montem dei oreb. Apparuitque
ei dominus in flamma ignis de
medio rubi. et uidebat quod rubus
arderet. et non combureretur.
Dixit ergo moyses. Vadam et ui
debo uisionem hanc magnam quare
non comburatur rubus. Cernens
autem dominus quod pergeret ad uidendum: uo
cauit eum de medio rubi. et ait
Moyses moyses. Qui respondit. Adsum.
At ille. Non appropies inquit huc.
Sed solue calciamentum de pedibus
tuis: locus enim in quo stas terra
sancta est. Et ait. Ego sum deus
patris tui. deus abraham. et deus ysaac.
et deus iacob. Abscondit moyses
faciem suam: non enim audebat aspicere
contra deum. Cui ait dominus. Vidi afflictio
nem populi mei in egypto: et clamo
rem eius audiui propter duritiam
eorum qui presunt operibus. Et sciens
dolorem eius descendi ut liberem
eum de manibus egyptiorum. et edu
cam de terra illa in terram bonam
et spaciosam in terram que fluit
lacte et melle ad loca chananei
et ethei. et amorrei. et pherezei.
euei. et iebusei. Clamor ergo
filiorum israel uenit ad me. uidique
afflictionem eorum qua ab egyptiis
opprimuntur. Sed ueni ut mittam
te ad pharaonem. ut educas populum meum
filios israel de egypto. Dixitque mo
yses ad deum. Quis sum ego ut ua
dam ad pharaonem. et educam filios
israel de egypto? Qui dixit ei. Ego
ero tecum. et hoc habebis signum quod
miserim te. Cum eduxeris populum
meum de egypto: immolabis deo su
per montem istum. Ait moyses ad de
um. Ecce ego uadam ad filios
israel. et dicam eis. Deus patrum uestrorum
misit me ad uos. Si dixerint mihi.
quod est nomen eius: quid dicam eis?
Dixit dominus ad moysen. Ego sum
qui sum. Ait. Sic dices filiis israel.
Qui est misit me ad uos. Dixitque
iterum deus ad moysen. Hec di
ces filiis israel. Dominus deus patrum uestrorum
deus abraham. et deus ysaac. et deus ia
cob misit me ad uos. Hoc no
men mihi est in eternum. et hoc me
moriale meum in generationem et genera
tionem. Vade congrega seniores
israel. et dices ad eos. Dominus deus patrum
uestrorum apparuit mihi. deus abraham
et deus ysaac. et deus iacob dicens. Visi
tans uisitaui uos. et uidi omnia que
acciderunt uobis in egypto. et dixi
ut educam uos de afflictione
egypti in terram chananei et ethei
et amorrei. pherezei. et euei. et
iebusei ad terram fluentem lacte
et melle. Et audient uocem tuam.
Ingredierisque tu et seniores israel
ad regem israel egypti. et dices ad
eum. Dominus deus hebreorum uoca
uit nos. Ibimus uiam trium
dierum in solitudinem: ut immole
mus domino deo nostro. Sed ego scio quod
non dimittet uos rex egypti ut
eatis: nisi per manum ualidam. Exten
dam enim manum meam: et percutiam
egyptum in cunctis mirabilibus
meis que facturus sum in me
dio eorum. Post hec dimittet uos.
Daboque gratiam populo huic coram

ste amictus est pallio. Et intellexit
saul quod samuel esset: et inclinavit se
super faciem suam in terra: et adoravit. Dixit
autem samuel ad saul. Quare inquietasti
me ut suscitarer? Et ait saul. Coar-
tor nimis. siquidem philistiim pug-
nant adversum me. et deus recessit a me
et exaudire me noluit neque in manu
prophetarum neque per somnia. Vocavi ergo te
ut ostenderes mihi quid faciam. Et ait
samuel. Quid interrogas me cum deus re-
cesserit a te et transierit ad emulum
tuum? Faciet enim tibi dominus sicut locutus est in
manu mea. et scindet regnum tuum de
manu tua. et dabit illud proximo tuo
david. quia non obedisti voci domini. neque fecisti
iram furoris eius in amalech. Idcirco
quod pateris fecit tibi dominus hodie. Et dabit
dominus etiam israel tecum in manu philistiim.
Cras autem tu et filii tui mecum eritis. Sed
et castra israel tradet dominus in manu phi-
listiim. Statimque saul cecidit por-
rectus in terram. Extimuerat enim
verba samuelis: et robur non erat in eo quia
non comederat panem tota die illa. Ingres-
sa est itaque mulier illa ad saul: et ait. Con-
turbatus enim erat valde. Dixitque ad
eum. Ecce obedivit ancilla tua voci
tue. et posui animam meam in manu
mea: et audivi sermones tuos quos lo-
cutus es ad me. Nunc igitur et tu audi vocem
ancille tue et ponam coram te buccellam
panis ut comedens convalescas et possis
iter agere. Qui renuit: et ait. Non
comedam. Coegerunt autem eum servi
sui et mulier. et tandem audita voce
eorum: surrexit de terra et sedit super lectum.
Mulier autem illa habebat vitulum pascualem
in domo. et festinavit et occidit eum.
tollensque farinam miscuit eam et coxit
azyma: et posuit ante saul. et ante ser-
vos eius. Qui cum comedissent. surre-
xerunt et ambulaverunt per totam
noctem illam. XX

Congregata sunt ergo agmi-
na philistiim universa in aphech.
Sed et israel castra metatus est super
fontem qui erat in iezrahel. Et satra-
pe quidem philistiim incedebant
in centuriis et milibus. David autem
et viri eius erant in novissimo ag-
mine cum achis. Dixeruntque principes
philistiim ad achis. Quid sibi volunt
hebrei isti? Et ait achis ad principes
philistiim. Num ignoratis david qui fuit
servus saul regis israel: et est apud me
multis diebus vel annis: et non inveni
in eo quicquam ex die qua transfugit ad
me: usque ad hanc diem. Irati sunt autem
adversum eum principes philistiim: et
dixerunt ei. Revertatur vir iste et sedeat
in loco suo in quo constituisti eum.
et non descendat nobiscum in prelium ne fiat
nobis adversarius cum preliari ceperimus.
Quo enim modo placare aliter poterit dominum
suum nisi in capitibus nostris? Nonne
iste est cui cantabant in choris di-
centes. Percussit saul in milibus et david
in decem milibus suis. Vocavit ergo achis
david et dixit ei. Vivit dominus quia rectus es
tu et bonus in conspectu meo. et
exitus tuus et introitus tuus mecum est in
castris. et non inveni in te quicquam ma-
li a die qua venisti ad me usque ad
hanc diem: sed satrapis non places. Re-
vertere ergo et vade in pace. et non
offendas oculos satraparum philisti-
norum. Dixitque david ad achis. Quid
enim feci. et quid invenisti in me servo
tuo a die qua fui in conspectu tuo
usque in diem hanc. ut non veniam
et pugnem contra inimicos domini mei re-
gis? Respondens autem achis locutus est ad david.
Scio quia bonus es tu in oculis meis sicut
angelus dei: sed principes philistiim dixe-
runt. Non ascendet nobiscum in
prelium. Igitur consurge mane tu et
servi domini tui qui venerunt tecum.
et cum de nocte surrexeritis: et
ceperit diluculescere: pergite. Surrexit
itaque de nocte david ipse et viri eius ut
proficiscerentur mane ad terram phi-
listiim et reverterentur. philis-
tiim autem ascenderunt in iezrahel.

Cumque venissent David XXX
et viri eius in Sicelech die tertia
Amalechite impetum fecerant ex parte
australi in Sicelech, et percusserant
Sicelech et succenderant eam igni
et captivas duxerant mulieres
ex ea a minimo usque ad magnum.
Et non interfecerant quemquam, sed secum
duxerant et pergebant itinere suo.
Cum ergo venisset David et viri eius ad ci-
vitatem et invenissent eam succen-
sam igni et uxores suas et filios
suos et filias ductas esse captivas,
levaverunt David et populus qui erat cum eo
voces suas et planxerunt donec
deficerent in eis lacrime. Siquidem et
due uxores David captive ducte
fuerant Achinoem Iezrahelites et
Abigail uxor Nabal Carmeli. Et
contristatus est valde David. Volebat
enim eum omnis populus lapidare, quia amari-
ta erat anima uniuscuiusque viri super filiis
suis et filiabus. Confortatus est autem
David in Domino Deo suo, et ait ad
Abiathar sacerdotem filium Achi-
melech: Applica ad me ephod. Et
applicuit Abiathar ad David ephod.
Et consuluit David Dominum dicens: Persequar
an non latrunculos hos et comprehendam
eos? Dixitque ei Dominus: Persequere, absque
dubio enim comprehendes eos et excuties
predam. Abiit ergo David ipse et sexcenti viri qui
erant cum eo, et venerunt usque ad tor-
rentem Besor, et lassi quidam substiterunt.
Persecutus est autem David ipse et quadringenti viri cum eo.
Substiterant enim ducenti qui lassi tran-
sire non poterant torrentem Besor. Et
invenerunt virum egyptium in
agro et adduxerunt eum ad David.
Dederuntque ei panem ut comederet et
biberet aquam, sed et fragmen masse
caricarum et duas ligaturas uve
passe. Que cum comedisset, reversus
est spiritus eius et refocillatus est. Non enim
comederat panem neque biberat aquam
tribus diebus et tribus noctibus. Dixit
itaque ei David: Cuius es tu vel unde

et quo pergis? Qui ait: Puer egyptius
ego sum, servus viri amalechite.
Dereliquit autem me dominus meus quia egro-
tare cepi nudiustertius. Siquidem nos
erupimus ad australem plagam Cere-
thi et contra Iudam et ad meridiem Caleb
et Sicelech succendimus igni. Dixitque
ei David: Potes me ducere ad cuneum
istum? Qui ait: Iura mihi per Deum quod non
occidas me et non tradas me in ma-
nus domini mei, et ego ducam te ad
cuneum istum. Et iuravit ei David. Qui
cum duxisset eum, ecce illi discumbe-
bant super faciem universe terre come-
dentes et bibentes et quasi festum celebrantes
diem pro cuncta preda et spoliis que
ceperant de terra Philistiim et de terra
Iuda. Et percussit eos David a vespere
usque ad vesperam alterius diei et non
evasit ex eis quisquam nisi quadringenti viri
adolescentes qui ascenderant came-
los et fugerant. Eruit ergo David omnia que
tulerant Amalechite et duas uxo-
res suas eruit. Nec defuit quicquam
a parvo usque ad magnum tam de filiis
quam de filiabus et de spoliis. Et quecumque
rapuerant omnia reduxit David.
Et tulit universos greges et armen-
ta et minavit ante faciem suam. Di-
xeruntque: Hec est preda David. Ve-
nit autem David ad ducentos viros
qui lassi substiterant nec sequi po-
tuerant David et residere eos iusse-
rat in torrente Besor. Qui egressi
sunt obviam David et populo qui erat
cum eo. Accedens autem David ad populum
salutavit eum pacifice. Respondensque
omnis vir pessimus et iniquus de
viris qui ierant cum David, dixit: Quia
non venerunt nobiscum non dabimus eis
quicquam de preda quam eruimus, sed suf-
ficiat unicuique uxor sua et filii,
quos cum acceperint recedant.
Dixit autem David: Non sic facietis fra-
tres mei de his que tradidit nobis
Dominus et custodivit nos et dedit
latrunculos qui eruperant adversum nos

mulier z ait: P salute aie tue do
mine mi rex nec ad sinistram nec
ad dextram e ex oibz hijs q locut e
dns mis rex. Seruus .n. tuus ioab
ipe precepit michi: z ipe posuit i os
ancille tue oia uba hec ut uerte
rem figuram sermonis h. Seruus eni
tuus ioab precepit istud. Tu aute
dne mi rex sapiens es: sicut hz sa
pientiam angelus dei. ut intelli
gas oia sup terram. Et ait rex ad io
ab. Ecce placatus feci ubum tuu.
Vade ergo z reuoca puerum absa
lon. Cadensq3 ioab sup facie sua
in terram adorauit. z benedixit re
gi: z dixit ioab. Hodie intellex
it seruus tuus: q inueni gram in
oculis tuis dne mi rex. fecisti .n.
sermone dne mi rex serui tui.
Surrexit ergo ioab z abiit in
gessur. z adduxit absalon i ierlm.
Dixit aut rex. Reuertatur in do
mu suam. z facie mea n uideat.
Reuersusq3 e ergo absalon i domu
suam: z facie regis n uidit. Porro
sicut absalon uir n erat pulcher
in oi isrl: z decorus nimis. A uesti
gio pedis usq3 ad uerticem n erat
in eo ulla macula. Et quando
tondebat capillos: tanto amplius
crescebant. Semel aut in anno
tondebatur: q grauabat eum
cesaries. Ponderabat capillos ca
pitis sui: cc. siclis pondere publi
co. Nati sunt aut absalon filii
tres. z filia una noie thamar
eleganti forme. Mansitq3 ab
salon in ierlm duobz annis: et
facie regis n uidit. Misit itaq3
ad ioab ut mitteret eu ad rege: q
noluit uenire ad eu. Cumq3 secdo
misisset z ipe noluisset uenire
ad eu: dixit seruis suis. Scitis
agru ioab iuxta agrum meum
hntem messem ordei. Ite g et
succendite eum igni. Succende
runt ergo serui absalon sege
tem igni. Et uenientes serui io
ab scissis uestibz suis: dixerut. Suc
cenderunt serui absalon ptem agri
igni. Surrexitq3 ioab. z uenit ad
absalon in domu eius z dixit. Quare
succenderunt serui tui segetem
mea igni. Et respondit absalon ad io
ab. Misi ad te obsecrans ut ue
nires ad me: z mitterem te ad
rege: ut diceres ei. Quare ueni de
gessur: Melius erat m ibi ee.
Obsecro ergo ut uideam faciem
regis. Qd si memor e iniquitatis
mee: interficiat me. Ingressus ioab
ad rege nunciauit ei. Vocatusq3
e absalon z intrauit ad rege:
z adorauit sup facie tre cora eo. Os
culatusq3 e rex absalon. XV
Igitur post hec absalon fecit sibi
currus z equites. z l. uiros qui eu
precederent. Et mane consurgens ab
salon stabat iuxta introitu porte i
uia. z omne uiru qui habebat
negociu ut ueniret ad regis iu
diciu: uocabat absalon ad se. z di
cebat. De qua ciuitate es tu? Qui re
spondens aiebat. Ex una tribu isrl
ego sum seruus tuus. Respondebatq3
ei absalon. Videntur m sermoes
tui boni z iusti. Sz n e q te audi
at constitutus a rege. Dicebatq3
absalon. Quis me constituat iudi
cem sup terram. ut ad me ueniant
omnes qui hnt negociu: z iuste iu
dicem. Sed cum accederet ad eum
homo ut salutaret eu: extende
bat manu suam. z apphendens
osculabatur eu. Faciebatq3 hoc oi
isrl qui ueniebat ad iudiciu. ut
audiretur a rege. z sollicitabat cor
da uiror isrl. Post. iiii. aut annos:
dixit absalon ad rege dauid. Va
dam z reddam uota mea q uoui
dno in hebron. Vouens .n. uouit
seruus tuus cu eet in gessur sy
rie dicens. Si reduxerit me dns
in ierlm: sacrificabo dno. Dixitq3

ei rex david. Vade in pace. Et sur-
rexit et abiit in hebron. Misit
autem absalon exploratores in
universas tribus israel dicens. Sta-
tim ut audieritis clangorem
bucine: dicite. Regnavit ab-
salon in hebron. Porro cum absa-
lon ierunt .cc. viri de ierusa-
lem vocati euntes simplici corde.
et causam penitus ignorantes. Ac-
cersivit quoque absalon achito-
phel gilonitem consiliarium david
de civitate sua gilo. Cumque im-
molaret victimas: facta est coniu-
ratio valida. Populusque occurrens
augebatur cum absalon. Venit
igitur nuncius ad david. dicens. To-
to corde universus israel sequitur
absalon. Et ait david servis suis qui
erant cum eo in ierusalem. Surgi-
te et fugiamus. Neque enim erit
nobis effugium a facie absalon.
Festinate egredi. ne forte ve-
niens occupet nos. et impellat
super nos ruinam. et percutiat civita-
tem in ore gladii. Dixeruntque ser-
vi regis ad eum. Omnia quecumque
preceperit dominus noster rex: libenter
exequemur servi tui. Egressus
ergo rex et universa domus eius
pedibus suis. Et reliquit rex .x. con-
cubinas mulieres ad custodien-
dam domum. Egressusque rex et
omnis israel pedibus suis stetit procul
a domo. et universi servi eius am-
bulabant iuxta eum. et legio-
nes cerethi et pherethi. et omnes
gethei pugnatores validi. sex-
centi viri qui secuti eum fuerant de
geth pedites precedebant regem.
Dixit autem rex ad ethai getheum.
Cur venis nobiscum? Revertere
et habita cum rege. quia peregrinus
es. et egressus es de loco tuo. Heri
venisti. et hodie compelleris nobiscum
egredi. Ego autem vadam quo
iturus sum. Revertere et reduc

tecum fratres tuos. et dominus faciat
tecum misericordiam et veritatem. quia osten-
disti gratiam et fidem. Et respondit
ethai regi dicens. Vivit dominus et
vivit dominus meus rex quoniam in quocumque
loco fueris domine mi rex sive in mor-
te sive in vita ibi erit servus
tuus. Et ait david ethai. Veni et
transi. Et transivit ethai ge-
theus. et rex et omnes viri qui cum eo
erant et reliqua multitudo. Omnesque
flebant voce magna. et universus po-
pulus transibat. Rex quoque trans-
grediebatur torrentem cedron. et cunctus
populus incedebat contra viam olive
que respicit ad desertum. Venit
autem et sadoch sacerdos et universi
levite cum eo portantes archam
federis dei. et deposuerunt archam
dei. Et ascendit abiathar donec
expletus esset populus omnis qui egressus
fuerat de civitate. Et dixit rex
ad sadoch. Reporta archam dei in
urbem. Si invenero gratiam in oculis
domini: reducet me. et ostendet mihi eam
et tabernaculum suum. Si autem dixerit mi-
chi non places: presto sum. Faciat quod bo-
num est coram se. Et dixit rex ad sa-
doch sacerdotem. O videns revertere
in civitatem in pace. et achimaas
filius tuus. et ionathan filius
abiathar. duo filii vestri sint vobis-
cum. Ecce ego abscondar in campe-
stribus deserti. donec veniat a vobis
sermo indicans michi. Reportaverunt
igitur sadoch et abiathar archam
dei in ierusalem: et manserunt ibi. Por-
ro david ascendebat clivum olivarum
scandens et flens operto capite et nu-
dis pedibus incedens. Sed et omnis populus
qui erat cum eo operto capite as-
cendebat plorans. Nunciatum
est autem david quod et achitophel esset in
coniuratione cum absalon. Dixitque
david. Infatua quaeso domine consilium
achitophel. Cumque ascenderet david
summitatem montis in quo adora-

linguam meam. Dixit deus israel
michi locutus est fortis israel. Domina-
tor hominum iustus dominator in timore
dei. Sicut lux aurore oriente
sole mane absque nubibus rutilat
et sicut pluviis germinat herba de
terra. Nec tanta est domus mea apud
deum ut pactum eternum iniret me-
cum firmum in omnibus atque munitum.
Cuncta enim salus mea et omnis volun-
tas. nec est quicquam ex ea quod non germi-
net. Prevaricatores autem quasi spine
evellentur universi: que non tollun-
tur manibus. Et si quis tangere
eas voluerit: armabitur ferro et lig-
no lanceato. igneque succense com-
burentur usque ad nichilum. Hec
nomina fortium david. David
sedens in cathedra sapientissimus
princeps inter tres. ipse est quasi tenerri-
mus ligni vermiculus. qui octin-
gentos interfecit impetu uno.
Post hunc eleazar filius patrui
eius ahohi. inter tres fortes qui
erant cum david. quando exprobraverunt
philistiim et congregati sunt illuc
in prelium. Cumque ascendissent
viri israel: ipse stetit et percussit phi-
listeos. donec deficeret manus eius
et obrigesceret cum gladio. Fecit-
que dominus salutem magnam in die illa.
et populus qui fugerat reversus est ad
cesorum spolia detrahenda. Et post
hunc semma filius age de arari.
Et congregati sunt philistiim
in statione. Erat quippe ibi
ager plenus lente. Cumque fu-
gisset populus a facie philistiim: ste-
tit ille in medio agri et tuitus
est eum. Percussitque philisteos. et
fecit dominus salutem magnam. Sed et
ante descenderant tres qui
erant principes inter triginta. et vene-
rant tempore messis ad david in spe-
luncam odollam. Castra autem philis-
tinorum erant posita in valle
gigantum. et david erat in presidio.

porro statio philistinorum tunc erat
in bethleem. Desideravit ergo david
aquam de lacu et ait. Si quis daret
michi potum aque de cisterna que est in bethle-
em iuxta portam. Irruperunt ergo
tres fortes castra philistinorum. et
hauserunt aquam de cisterna bethleem
que erat iuxta portam: et attulerunt
ad david. At ille noluit bibere sed liba-
vit eam domino dicens. Propitius sit
michi dominus ne faciam hoc. Num sangui-
nem hominum istorum qui profecti sunt.
et anime periculum bibam? Noluit
ergo bibere. Hec fecerunt tres
robustissimi. Abysai quoque fra-
ter ioab filius sarvie: princeps erat
de tribus. ipse est qui levavit has-
tam suam contra trecentos quos interfecit
nominatus in tribus. et inter tres no-
bilior. eratque eorum princeps sed usque
ad tres viros primos non pervenerat.
Et banaias filius ioiade viri
fortissimi magnorum operum de cap-
seel. ipse percussit duos leones
moab. et ipse descendit. et percussit
leonem in media cisterna in diebus
nivis. Ipse quoque interfecit virum egip-
tium virum dignum spectaculo:
habentem in manu hastam. Itaque
cum descendisset ad eum in vir-
ga: vi extorsit hastam de manu
egiptii. et interfecit eum hasta sua.
Hec fecit banaias filius ioiade. Et
ipse nominatus inter tres robustos
qui erant inter triginta nobiliores. Versiculum usque ad tres no pervene vacat
Fecitque eum sibi auricularium a se-
creto david. Asael frater ioab inter triginta.
Elehanan filius patrui eius de beth-
leem. Semma de arari. Elicha
de arodi. Elas de phelti. Hyra fi-
lius acces de thecua. Abiezer de
de anathot. Mobonnai de usathi.
Selmon ahohites. Maharai ne-
tophathites. Heled filius baana.
et ipse netophathites. Ithai filius
ribai de gebeeth filiorum benia-
min. Banaias afratonites. Heddai

lon: ionatha

de torrente gaas. Abiabon arba-
thites. Azmaveth de beromi.
Eliaba de salboni. Semma de ho-
rodi. Haiam filius sarar arori-
tes. Eliphelet filius aasbai
filius machati. Heliam filius
achitophel gilonites. Esrai
de carmelo. Pharai de arbi.
Igaal filius nathan de soba. Boni
de gaddi. Selech de amoni. Na-
arai berothites armiger ioab
filii sarvie. Hira iethrites. Ga-
reb. et ipse iethrites. Urias ethe-
us. Omnes xxxvii. II

Et addidit furor domini irasci
contra israel. Commovitque david in eis
dicentem ad ioab. Vade numera
israel et iudam. Dixitque rex ad io-
ab principem exercitus sui. Peram-
bula omnes tribus israel a dan
usque bersabee. et numerate populum
ut sciam numerum eius. Dixitque
ioab regi. Adaugeat dominus deus tuus
ad populum hunc. quantus nunc est.
iterumque centuplicet in conspectu
domini mei regis. Sed quid sibi domi-
nus rex vult in re huiuscemodi? Ob-
tinuit autem sermo regis verba io-
ab et principum exercitus. Egressusque
est ioab et principes militum a fa-
cie regis: ut numerarent po-
pulum israel. Cumque pertransissent
iordanem: venerunt in aroer
ad dexteram urbis que est in valle
gad. et per iazer. transierunt in
galaad. et in terram inferiorem odsi.
et venerunt in dan silvestria. Cir-
cumeuntesque iuxta sydonem tran-
sierunt prope menia tyri. et cunctam
terram evei et chananei. veneruntque
ad meridiem iuda in bersabee.
Et lustrata universa terra: affue-
runt post ix. menses et xx. dies
in ierusalem. Deditque ergo ioab nu-
merum descriptionis regi populi.
et inventa sunt de israel octingen-
ta milia virorum fortium qui edu-
cerent gladium. et de iuda. quingenta mi-
lia pugnatorum. Percussit autem cor david
eum postquam numeratus est populus. et
dixit david ad dominum. Peccavi val-
de in hoc facto: sed precor domine ut trans-
feras iniquitatem servi tui. quia stulte
egi nimis. Surrexit itaque david
mane. et sermo domini factus est ad
gad prophetam et videntem david dicens.
Vade et loquere ad david. Hec
dicit dominus. Trium datur tibi op-
tio. Elige unum quod volueris
ex his ut faciam tibi. Cumque
venisset gad ad david: nunciavit
david dicens. Aut vii. annis
veniet tibi fames in terra tua. aut
tribus mensibus fugies adversarios
tuos et illi te persequentur. aut
certe tribus diebus erit pestilen-
tia in terra tua. Nunc ergo delibera.
et vide quid respondeam ei qui me
misit sermonem. Dixit autem david
ad gad. Coartor nimis valde.
Sed melius est ut incidam in ma-
nus domini. multe enim misericordie eius sunt:
quam in manibus hominum. Inmisitque
dominus pestilentiam in israel de mane
usque ad tempus constitutum. et mor-
tui sunt ex populo a dan usque ber-
sabee. lxx. milia virorum. Cumque
extendisset manum suam ange-
lus domini super ierusalem ut disperderet eam:
misertus est dominus super afflictionem.
et ait angelo percutienti populum. Suf-
ficit nunc: contine manum tuam.
Erat autem angelus domini iuxta aream
areune iebusei. Dixitque david
ad dominum: cum vidisset angelum
cedentem populum. Ego sum qui pec-
cavi. et ego inique egi. Isti qui
oves sunt quid fecerunt? Ver-
tatur obsecro domine manus tua
contra me. et contra domum patris mei. Venit
autem gad propheta ad david in die illa:
et dixit ei. Ascende et constitue
altare domino in area areune
iebusei. Et ascendit david iuxta

fuerit ex eo in regione: comedent
eum volucres celi. Reliqua autem
sermonum baasa et quecumque fecit
et prelia eius nonne hec scripta sunt
in libro verborum dierum regum israel?
Dormivit ergo baasa cum patribus
suis. sepultusque est in thersa: et re
gnavit hela filius eius pro eo. Cum
autem in manu hieu filii anani
prophete verbum domini factum esset contra baa
sa et contra domum eius: et contra omne malum
quod fecerat coram domino ad irritan
dum eum in operibus manuum sua
rum ut fieret sicut domus iero
boam. Ob hanc causam occidit eum
hoc est hieu filium anani prophetam.
Anno .xx.vi. asa regis iuda reg
navit hela filius baasa super israel
in thersa duobus annis. et rebel
lavit contra eum servus suus zambri
dux medie partis equitum. Erat
autem hela in thersa bibens et te
mulentus in domo arsa prefecti
thersa. Irruens ergo zambri per
cussit et occidit eum anno .xx.vii.
asa regis iuda. et regnavit pro
eo. Cumque regnasset et sedisset
super solium eius: percussit omnem
domum baasa et non dereliquit ex
ea mingentem ad parietem: et pro
pinquos et amicos et amicos eius.
Delevitque zambri omnem do
mum baasa iuxta verbum domini quod
locutus fuerat ad baasa in ma
nu hieu prophete. propter universa peccata
baasa et peccata hela filii eius qui
peccaverunt et peccare fece
runt israel. provocantes dominum de
um israel in vanitatibus suis. Re
liqua autem sermonum hela. et
omnia que fecit. nonne hec scripta sunt
in libro verborum dierum regum israel?
Anno .xx.vii. asa regis iuda re
gnavit zambri .vii. diebus in
thersa. Porro exercitus obsi
debat gebbethon urbem philis
tinorum. Cumque audisset re

bellasse zambri et occidisse regem:
fecit sibi regem omnis israel amri
qui erat princeps militie super israel
in die illa in castris. Ascendit
ergo amri et omnis israel cum eo de
gebbethon. et obsidebant thersa.
Videns autem zambri quod expugnan
da esset civitas ingressus est pa
latium. et succendit se cum domo
regia: et mortuus est in peccatis
suis. que peccaverat faciens
malum coram domino et ambulans
in via ieroboam et in peccato eius
quo fecit peccare israel. Reliqua
autem sermonum zambri et insidi
arum eius et tyrannidis. nonne hec
scripta sunt in libro verborum dierum
regum israel? Tunc divisus est
populus israel in duas partes. media pars
populi sequebatur thebni filium
gineth ut constitueret eum re
gem: et media pars amri. Pre
valuit autem populus qui erat cum
amri: populo qui sequebatur
thebni filium gineth. Mor
tuusque est thebni: et regnavit
amri. Anno .xxx.i. asa regis
iuda regnavit amri super israel
.xii. annis. In thersa regnavit
.vi. annis. emitque montem sama
rie a somer duobus talentis ar
genti. et edificavit eum. Et vo
cavit nomen civitatis quam extru
xerat nomine somer .i. montem
domini. vel montem samarie. Fecit
autem malum amri in conspectu do
mini. et operatus est nequiter super
omnes qui fuerunt ante eum. Ambu
lavitque in omni via ieroboam
filii nabath. et in peccatis eius quibus
peccare fecerat israel ut irrita
ret dominum deum israel in vanitatibus
suis. Reliqua autem sermonum
amri. et prelia eius que gessit non
ne hec scripta sunt in libro ver
borum dierum regum israel? Dormi
vitque amri cum patribus suis. et

sepultus est in samaria. Regnavitque achab filius eius pro eo. Achab vero filius amri regnavit super israel anno xxxviii asa regis iuda. Et regnavit achab filius amri super israel in samaria xxii duobus annis. Et fecit achab filius amri malum in conspectu domini super omnes qui fuerunt ante eum. Nec suffecit ei ut ambularet in peccatis ieroboam filii nabath. Insuper duxit uxorem iezabel filiam methbaal regis sydoniorum. Et abiit et servivit baal et adoravit eum. Et posuit aram baal in templo baal quod edificaverat in samaria. Et plantavit lucum. Et addidit achab in opere suo irritans dominum deum israel super omnes reges israel qui fuerunt ante eum. In diebus autem eius edificavit ahiel de bethel iericho. In abiram primitivo suo fundavit eam. Et in segub novissimo suo posuit portas eius iuxta verbum domini quod locutus fuerat in manu iosue filii nun.

XVII

Et dixit helias thesbites de habitatoribus galaad ad achab. Vivit dominus deus israel in cuius conspectu sto si erit annis his ros et pluvia nisi iuxta oris mei verba. Et factum est verbum domini ad eum dicens. Recede hinc et vade contra orientem et abscondere in torrente carith qui est contra iordanem et ibi de torrente bibes. Corvisque precepi ut pascant te ibi. Abiit ergo et fecit iuxta verbum domini. Cumque abisset sedit in torrente carith qui est contra iordanem. Corvi quoque deferebant ei panem et carnes mane, similiter panem et carnes vespere. Et bibebat de torrente. Post dies autem siccatus est torrens; non enim pluerat super terram. Factus est igitur sermo domini ad eum dicens. Surge et vade in sarepta sidoniorum et manebis ibi. Precepi enim ibi mulieri vidue ut pascat te. Surrexit et abiit in sarepta sidonis. Cumque venisset ad portam civitatis apparuit ei mulier vidua colligens ligna. Et vocavit eam dixitque ei. Da michi paululum aque in vase ut bibam. Cumque illa pergeret ut afferret clamavit post tergum eius dicens. Affer michi obsecro et buccellam panis in manu tua. Que respondit. Vivit dominus deus tuus quia non habeo panem nisi quantum pugillus capere potest farine in ydria et paululum olei in lechito. En colligo duo ligna ut ingrediar et faciam illud michi et filio meo ut comedamus et moriamur. Ad quam helias ait. Noli timere sed vade et fac sicut dixisti. Verumptamen michi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem parvulum et affer ad me. Tibi autem et filio tuo facies postea. Hec autem dicit dominus deus israel. Ydria farine non deficiet nec lechitus olei minuetur usque ad diem in qua daturus est dominus pluviam super faciem terre. Que abiit et fecit iuxta verbum helye. Et comedit ipse et illa et domus eius. Et ex illa die ydria farine non defecit et lechitus olei non est imminutus iuxta verbum domini quod locutus fuerat in manu helye. Factum est autem post hec verba egrotavit filius mulieris matrisfamilias et erat languor fortissimus ita ut non remaneret in eo halitus. Dixit ergo ad heliam. Quid michi et tibi vir dei? Ingressus es ad me ut rememorarentur iniquitates

tates meas, et interficeres filium meum? Et ait ad eam Helias: Da mihi filium tuum. Tulitque eum de sinu eius, et portavit in cenaculum ubi ipse manebat, et posuit eum super lectulum suum, et clamavit ad Dominum et dixit: Domine Deus meus, etiam ne viduam apud quam ego utcumque sustentor afflixisti, ut interficeres filium eius? Et expandit se atque mensus est super puerum tribus vicibus, et clamavit ad Dominum et ait: Domine Deus meus, revertatur, obsecro, anima pueri huius in viscera eius. Exaudivit Dominus vocem Heliae, et reversa est anima pueri intra eum, et revixit. Tulitque Helias puerum, et deposuit eum de cenaculo in inferiorem domum, et tradidit matri suae, et ait illi: En vivit filius tuus. Dixitque mulier ad Heliam: Nunc in isto cognovi quoniam vir Dei es tu, et verbum Domini in ore tuo verum est.

XVIII

Post multos dies verbum Domini factum est ad Heliam in anno tertio dicens: Vade et ostende te Achab, ut dem pluviam super faciem terrae. Ivit ergo Helias ut ostenderet se Achab. Erat autem fames vehemens in Samaria. Vocavitque Achab Abdiam dispensatorem domus suae. Abdias autem timebat Dominum valde. Nam cum interficeret Iezabel prophetas Domini, tulit ille centum prophetas et abscondit eos quinquagenos et quinquagenos in speluncis, et pavit eos pane et aqua. Dixit ergo Achab ad Abdiam: Vade in terram ad universos fontes aquarum et in cunctas valles, si forte possimus invenire herbam et salvare equos et mulos, et non penitus iumenta intereant. Diviseruntque sibi regiones ut circuirent eas. Achab ibat per viam unam, et Abdias per aliam seorsum. Cumque esset Abdias in via, Helias occurrit ei. Qui cum cognovisset eum, cecidit super faciem suam et ait: Num tu es domine mi Helias? Cui ille respondit: Ego. Vade et dic domino tuo: Adest Helias. Et ille: Quid peccavi, inquit, quoniam tradis me servum tuum in manu Achab ut interficiat me? Vivit Dominus Deus tuus, quia non est gens aut regnum quo non miserit dominus meus te requirens. Et respondentibus cunctis: Non est hic, adiuravit regna singula et gentes, eo quod minime reperireris. Et nunc dicis tu: Vade et dic domino tuo: Adest Helias. Cumque recessero a te, spiritus Domini asportabit te in locum quem ignoro, et ingressus nuntiabo Achab, et non inveniens te interficiet me. Servus autem tuus timet Dominum ab infantia sua. Numquid non indicatum est tibi domino meo quid fecerim cum interficeret Iezabel prophetas Domini, quod absconderim de prophetis Domini centum viros quinquagenos et quinquagenos in speluncis, et paverim eos pane et aqua? Et nunc tu dicis: Vade et dic domino tuo: Adest Helias, ut interficiat me. Et dixit Helias: Vivit Dominus exercituum ante cuius vultum sto, quia hodie apparebo ei. Abiit ergo Abdias in occursum Achab, et indicavit ei. Venitque Achab in occursum Heliae. Et cum vidisset eum, ait: Tu ne es ille qui conturbas Israel? Et ille ait: Non ego turbavi Israel, sed tu et domus patris tui, qui dereliquistis mandata Domini, et secuti estis Baalim. Verumtamen nunc mitte et congrega ad me universum Israel

in monte carmeli. et prophetas baal .cccc. et l. prophetasque lucorum .cccc. qui comedunt de mensa iezabel. Misit achab ad omnes filios israel. et congregavit prophetas in monte carmeli. Accedens autem helyas ad omnem populum israel. ait. Usquequo claudicatis in duas partes? Si dominus est deus: sequimini eum. Si autem baal: sequimini illum. Et non respondit ei populus verbum. Et ait rursus helyas ad populum. Ego remansi propheta domini solus. prophete autem baal .cccc. et l. prophete quoque lucorum .cccc. viri sunt. Dentur nobis duo boves. et illi eligant bovem unum. et in frusta cedentes super ligna ponent. ignem autem non supponant. Et ego faciam bovem alterum. et imponam super ligna. ignemque non supponam. Invocate nomina deorum vestrorum. et ego invocabo nomen domini dei mei: et deus qui exaudierit per ignem: ipse sit deus. Respondens omnis populus ait. Optima propositio quam locutus est helyas. Dixit ergo helyas prophetis baal. Eligite vobis bovem unum et facite primi. quia vos plures estis. et invocate nomina deorum vestrorum. ignemque non supponatis. Qui cum tulissent bovem quem dederat eis: fecerunt. et invocabant nomen baal de mane usque ad meridiem dicentes. Baal exaudi nos. Et non erat vox nec qui responderet. Transiliebantque altare quod fecerant. Cumque iam esset meridies: illudebat eis helyas dicens. Clamate voce maiore. Deus enim est. et forsitan loquitur. aut in diversorio est. aut in itinere. aut certe dormit. ut excitetur. Clamabant ergo voce magna et incidebant se iuxta ritum suum cultris et lanceolis donec perfunderentur sanguine. Postquam autem transiit meridies: et illis prophetantibus

venerat tempus quo sacrificium offerri solet. nec audiebatur vox. nec aliquis respondebat. nec attendebat orantes: dixit helyas omni populo. Venite ad me. Et accedente ad se populo: curavit altare domini quod destructum fuerat. et tulit .xii. lapides iuxta numerum tribuum filiorum iacob. ad quem factus est sermo domini dicens. Israel erit nomen tuum. Et edificavit altare de lapidibus in nomine domini. fecitque aqueductum quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris. et composuit ligna. divisitque per membra bovem. et posuit super ligna: et ait. Implete .iiii. ydrias aqua. et fundite super holocaustum. et super ligna. Rursumque dixit. Etiam secundo hoc facite. Qui cum fecissent secundo. ait. Etiam tercio hoc ipsum facite. Feceruntque tercio: et currebant aque circum altare. et fossa aqueductus repleta est. Cumque iam tempus esset ut offerretur holocaustum: accedens helyas propheta: ait. Domine deus abraham. ysaac et israel hodie ostende quia tu es deus israel. et ego servus tuus. et iuxta preceptum tuum feci omnia verba hec. Exaudi me domine. exaudi me domine. ut discat populus iste quia tu es dominus deus. et tu convertisti cor eorum iterum. Cecidit autem ignis domini et voravit holocaustum et ligna et lapides. pulverem quoque et aquam que erat in aqueductu lambens. Quod cum vidisset omnis populus: cecidit in faciem suam et ait. Dominus ipse est deus. dominus ipse est deus. Dixitque helyas ad eos. Apprehendite prophetas baal: et ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cum apprehendissent: duxit eos helyas ad torrentem cyson: et interfecit eos ibi. Et ait helyas ad achab.

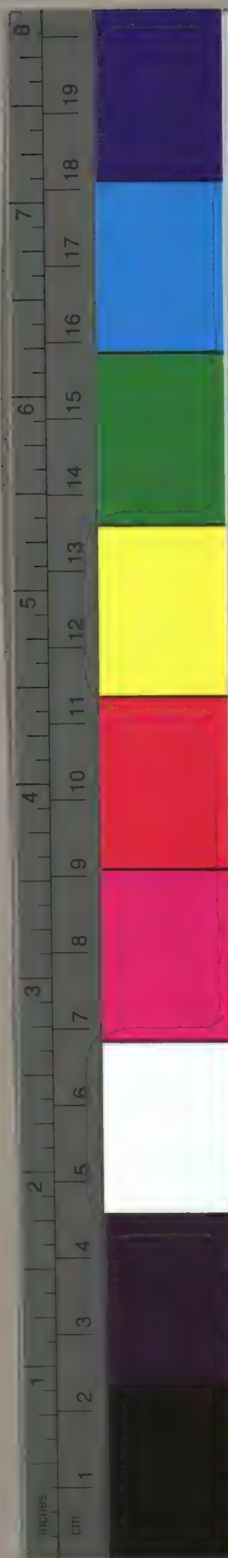
placitum erat coram domino et
ambulavit per omnes vias david patris
sui. Non declinavit ad dexteram
neque ad sinistram. Anno autem xviii.
regis iosie misit rex saphan filium
aslie filii mesullam scribam
templi domini dicens ei. Vade ad hel-
chiam sacerdotem magnum ut con-
fletur pecunia que illata est in
templum domini quam collegerunt ia-
nitores templi a populo. Deturque fa-
bris per prepositos domus domini qui et
distribuant eam his qui operan-
tur in templo domini. ad instauran-
da sartatecta templi domini. tigna-
riis videlicet et cementariis et his
qui interrupta componunt: et ut e-
mantur ligna et lapides de la-
picidinis ad instaurandum templum
domini. Verumptamen non supputetur
eis argentum quod accipiunt. sed
in potestate habeant et in fide.
Dixit autem helchias pontifex ad
saphan scribam. Librum legis
reperi in domo domini. Deditque hel-
chias volumen saphan scribe.
qui et legit illud. Venit quoque
saphan scriba ad regem et renun-
ciavit ei quod preceperat et ait. Confla-
verunt servi tui pecuniam que
reperta est in domo domini: et dederunt
ut distribueretur fabris a prefe-
ctis operum templi domini. Narravit
quoque saphan scriba regi dicens.
Librum dedit mihi helchias sacer-
dos dei. Quem cum legisset saphan
coram rege et audisset rex verba
libri legis domini: scidit vestimenta
sua et precepit helchie sacerdoti
et achiam filio saphan et achobor
filio micha et saphan scribe. et
asaie servo regis dicens. Ite et
consulite dominum super me et super populum
et super omni iuda de verbis voluminis
istius quod inventum est. Magna enim
ira domini succensa est contra nos.
quia non audierunt patres nostri verba
libri huius. ut facerent omne quod scriptum
est nobis. Ierunt itaque helchias sa-
cerdos et achiam et achobor et saphan
et asaia ad oldam prophetissam uxorem sel-
lum filii thecue filii araas custodis
vestium que habitabat in ierusa-
lem in secunda. locutique sunt ad eam. At il-
la respondit eis. Dicite viro qui misit
vos ad me. Hec dicit dominus deus israel.
Ecce ego adducam mala super locum
hunc et super habitatores eius omnia
verba legis que legit rex iuda. quia
dereliquerunt me et sacrificave-
runt diis alienis irritantes me
in cunctis operibus manuum suarum.
et succendetur indignatio mea
in loco hoc et non extinguetur. Re-
gi autem iuda qui misit vos ut con-
suleretis dominum: sic dicetis. Hec di-
cit dominus deus israel. Pro eo quod audisti verba
voluminis. et perterritum est cor tuum.
et humiliatus es coram domino
auditis sermonibus contra locum istum et
habitatores eius: quod videlicet fierent
in stuporem et in maledictum. et scidisti
vestimenta tua. et flevisti coram
me. et ego audivi dicit dominus. Ideo
colligam te ad patres tuos et col-
ligeris ad sepulcrum tuum in
pace. ut non videant oculi tui omnia
mala que inducturus sum super
locum istum. XXIII
Et renunciaverunt regi quod
dixerat. Qui misit et congre-
gati sunt ad eum omnes senes iuda
et ierusalem. Ascenditque rex templum
domini et omnes viri iuda. universique qui
habitabant in ierusalem cum eo sacer-
dotes et prophete et omnis populus a parvo
usque ad magnum. Legitque cunctis
audientibus omnia verba libri federis
qui inventus est in domo domini. Stetitque rex super gradum et
fedus percussit coram domino.
ut ambularent post dominum et
custodirent precepta eius et testi-
monia et cerimonias in omni

Hec dicit dominus deus israel.

corde et in tota anima et suscitaret
uerba federis istius que scripta e-
rant in libro illo. Adquieuitque
populus pacto. Et precepit rex hel
chie pontifici et sacerdotibus
secundi ordinis et ianitoribus: ut
proicerent de templo domini omnia
uasa que facta fuerant baal et in
luco et uniuerse militie celi et
combussit ea foris ierusalem in con-
ualle cedron. et tulit puluerem
eorum in bethel. Et deleuit aru-
spices quos posuerant reges
iuda ad sacrificandum in excel-
sis per ciuitates iuda et in circui-
tu ierusalem. et eos qui adolebant
incensum baal et soli et lune et xii.
signis et omni militie celi. Et efferri
fecit lucum de domo domini foras
ierusalem in conualle cedron. et
combussit eum ibi et redegit
in puluerem et proiecit super
sepulcra uulgi. Destruxit quoque
ediculas effeminatorum que erant
in domo domini pro quibus mulieres
texebant quasi domunculas luci.
Congregauitque omnes sacerdo-
tes de ciuitatibus iuda et con-
taminauit excelsa ubi sacrifi-
cabant sacerdotes de gabaa
usque bersabee. et destruxit
aras portarum in introitu ostii
iosue principis ciuitatis que erat
ad sinistram porte ciuitatis.
Verumptamen non ascendebant sacer-
dotes excelsorum ad altare domini
in ierusalem. sed tantum comedebant
azima in medio fratrum suorum.
Contaminauit quoque topheth
quod est in conualle filii ennon. ut
nemo consecraret filium suum aut
filiam per ignem moloch. Ab-
stulit quoque equos quos de-
derant reges iuda soli in in-
troitu templi domini iuxta exe-
dram nathanmelech eunu-
chi. qui erat in farurim. Cur-
rus autem solis combussit igni.
Altaria quoque que erant su-
per tecta cenaculi achaz que fecerant
reges iuda et altaria que fe-
cerat manasses in duobus atriis
templi domini destruxit rex et cu-
currit inde et dispersit cinerem
eorum in torrentem cedron. Ex-
celsa quoque que erant in ierusalem
ad dexteram partem montis of-
fensionis que edificauerat
salomon rex israel astaroth
ydolo sidoniorum et chamos
offensioni moab et melchon
abhominationi filiorum amon
polluit rex et contriuit sta-
tuas et succidit lucos. reple-
uitque loca eorum ossibus mor-
tuorum. Insuper et altare quod erat
in bethel et excelsum quod fe-
cerat ieroboam filius nabath
qui peccare fecerat israel. et altare
illud et excelsum destruxit atque
combussit et comminuit in
puluerem. succenditque etiam lucum.
Et conuersus iosias uidit ibi sepul-
cra que erant in monte. misit-
que et tulit ossa de sepulcris et com-
bussit ea super altare. et polluit
illud iuxta uerbum domini quod locutus
est uir dei qui predixerat uerba hec.
Et ait. Quis est titulus iste
quem uideo? Responderuntque ei ciues ur-
bis illius. Sepulcrum est hominis dei
qui uenit de iuda et predixit
uerba hec que fecisti super altare
bethel. Et ait. Dimittite eum.
nemo commoueat ossa eius. Et
intacta manserunt ossa illius
cum ossibus prophete qui uenerat de
samaria. Insuper et omnia phana ex-
celsorum que erant in ciuitatibus
samarie que fecerant reges israel ad
irritandum dominum: abstulit iosias.
et fecit eis secundum omnia opera que fece-
rat in bethel. Et occidit uniuersos
sacerdotes excelsorum qui erant ibi

ferit. Deus enim honorauit patrem in
filiis: et iudicium matris exquirens fir-
mauit in filios. Qui diligit deum ex-
(ecclastici) orabit pro peccatis: et continebit se ab illis: et in
oratione dierum exaudietur. Et sicut
qui thesaurizat: ita et qui honorifi-
cat matrem suam. Qui honorat
patrem suum iocundabitur in filiis: et in
die orationis sue exaudietur. Qui ho-
norat patrem suum vita viuet lon-
giore. et qui obedit patri refrigera-
bit matrem. Qui timet dominum hono-
rat parentes: et quasi dominis seruiet his
qui se genuerunt in opere et sermo-
ne. et omni patientia. Honora patrem
tuum ut superueniat tibi benedictio a deo:
et benedictio illius in nouissimo ma-
neat. Benedictio patris firmat domos
filiorum. maledictio autem matris era-
dicat fundamenta. Ne glorieris in
contumelia patris tui: non est enim tibi
gloria sed confusio. Gloria enim hominis ex
honore patris sui: et dedecus filii pater
sine honore. Fili suscipe senectam
patris tui: et non contristes eum in vi-
ta illius. Et si defecerit sensu ve-
niam da: et ne spernas eum in tua
uirtute. Elemosina enim patris
non erit in obliuione. Nam pro peccato
matris restituetur tibi bonum. et in
iustitia edificabitur tibi: et in die tribula-
tionis commemorabitur tui: et sicut
in sereno glacies soluentur peccata
tua. Quam male fame est qui derelinquit
patrem: et est maledictus a deo
qui exasperat matrem. Fili in mansu-
etudine opera tua perfice: et super hominum
gloriam diligeris. Quanto magnus es
humilia te in omnibus: et coram deo
inuenies gratiam. Quoniam magna po-
tentia dei solius: et ab humilibus
honoratur. Altiora te ne quesieris.
et fortiora te ne scrutatus fueris.
I Sed que precepit tibi deus cogita illa
semper. et in pluribus eius operibus ne
fueris curiosus. Non est enim tibi necessa-
rium: ea que absondita sunt vi-

dere oculis tuis. In superuacuis rebus
noli scrutari multipliciter. et in pluribus
eius operibus non eris curiosus. Plurima
enim super sensum hominum ostensa sunt
tibi. Multos enim supplantauit suspi-
cio illorum: et in vanitate detinuit
sensus illorum. Cor durum
habebit male in nouissimo:
et qui amat periculum in illo peribit.
Cor ingrediens duas vias non habe-
bit successus. et prauus corde in illis
scandalizabitur. Cor nequam grauabi-
tur in doloribus: et peccator adiciet ad pec-
candum. Synagoge superborum non erit
sanitas. frutex enim peccati eradica-
bitur in illis. et non intelligetur. Cor
sapientis intelligitur in sapientia:
et auris bona audiet cum omni
concupiscentia sapientiam. Sapiens cor
et intelligibile abstinebit se a
peccatis. et in operibus iustitie successus
habebit. Ignem ardentem extinguit
aqua: et elemosina resistit peccatis.
Et deus prospector eius qui reddit gratiam:
meminit in posterum. et in tempore casus
sui inueniet firmamentum. IIII
Fili elemosinam pauperis ne defrau-
des. et oculos tuos ne transuertas
a paupere. Animam esurientem ne des-
pexeris. et non exasperes pauperem in
inopia sua. Cor inopis ne afflixeris:
et ne protrahas datum angustianti. Ro-
gationem contribulati ne abiicias:
et ne auertas faciem tuam ab egeno. Ab
inope ne auertas oculos propter iram: et non
relinquas querentibus tibi retro male-
dicere. Maledicentis enim tibi in ama-
ritudine anime exaudietur precatio
illius. Exaudiet autem eum qui fecit
illum. Congregationi pauperum
affabilem te facito. et presbitero humi-
lia animam tuam. et magnato humi-
lia caput tuum. Declina pauperi
sine tristicia aurem tuam. et redde de-
bitum tuum: et responde pacifica in
mansuetudine. Libera eum qui
iniuriam patitur de manu superbi:

et non acide feras in anima tua.
In iudicando esto pupillis miseri
cors ut pater. et pro viro matri illorum.
Et eris tu velut filius altissimi
obediens. et miserebitur tui mag
is quam mater. Sapientia filiis suis vi
tam inspirauit. et suscipit exqui
rentes se: et preibit in via iustitie.
Et qui illam diligit diligit
vitam. et qui vigilauerint ad il
lam: complectentur placorem eius.
Qui tenuerint illam vitam he
reditabunt: et quo introibit bene
dicet deus. Qui seruiunt ei ob
sequentes erunt sancto: et eos qui dili
gunt illam diligit deus. Qui audit
illam iudicabit gentes. et qui in
tuetur illam permanebit confidens.
Si crediderit ei permanebit. et
hereditabit illam: et erunt in con
firmatione creature illorum. quoniam in
temptatione ambulat cum eo: et in
primis elegit eum. Timorem et me
tum et probationem inducet super illum.
et cruciabit illum in tribulatione
doctrine sue. donec temptet eum
in cogitationibus illius: et credat
anime illius. Et firmabit illum: et iter
adducet directum ad illum. et leti
ficabit illum. et denudabit abscon
sa sua illi: et thesaurizabit super illum
scientiam et intellectum iustitie. Si
autem oberrauerit derelinquet illum:
et tradet eum in manus inimici
sui. Fili conserua tempus. et deuita
a malo. Pro anima tua non confun
daris dicere verum. Est enim con
fusio adducens peccatum et est confusio
adducens gloriam et gratiam. Ne accipias
faciem aduersus faciem tuam: nec
aduersus animam tuam mendacium.
Ne reuerearis proximum tuum in casu
suo. nec retineas verbum in tempore
salutis. Non abscondas sapientiam
tuam in decore eius. In lingua
enim sapientia dinoscitur. et sensus
et scientia et doctrina in verbo sensati.
gloriam

et firmamentum in operibus iustitie.
Non contradicas verbo veritatis ullo mo
do. et de mendacio ineruditionis tue
confundere. Non confundaris confi
teri peccata tua. et ne subicias te omni
homini pro peccato. Noli resistere contra faciem
potentis. nec coneris contra ictum
fluuii. Pro iustitia agonizare pro anima
tua. et usque ad mortem certa pro iusti
cia: et deus expugnabit pro te inimi
micos tuos. Noli citatus esse in lin
gua tua: et inutilis et remissus in
operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo
tua euertens domesticos tuos et oppri
mens subiectos tibi. Non sit porre
cta manus tua ad accipiendum: et
ad dandum collecta.
Noli attendere ad possessiones iniquas:
et ne dixeris est mihi sufficiens
vita. Nichil enim proderit in tempore vin
dicte et obductionis. Ne sequaris
in fortitudine tua concupiscen
tiam cordis tui. et ne dixeris. Quomodo
potui. aut quis me subiciet propter
facta mea? Deus enim vindicans
vindicabit. Ne dixeris. Peccaui: et
quid mihi accidit triste? Altissimus
enim est patiens redditor. De propi
tiatu peccatorum noli esse sine metu. neque
adicias peccatum super peccatum: et ne di
cas. Miseratio dei magna est:
multitudinis peccatorum meorum mi
serebitur. Misericordia enim et ira ab illo cito
proximant: et in peccatores respicit ira
illius. Non tardes conuerti ad dominum:
et ne differas de die in diem. Subi
to enim veniet ira illius. et in tempore
vindicte disperdet te. Noli anxi
us esse in diuitiis iniustis: non enim
proderunt in die obductionis et vin
dicte. Non ventiles te in omnem
ventum: et non eas in omnem viam.
Sic enim peccator probatur in duplici
lingua. Esto firmus in via domini:
et in veritate sensus tui et scientia.
et prosequatur te verbum pacis et
iustitie. Esto mansuetus ad audi

endum verbum dei ut intelligas:
et cum sapientia proferes responsum verum.
Si est tibi intellectus responde proximo.
Sin autem sit manus tua super os tuum:
ne capiaris in verbo indisciplina
to et confundaris. Honor et gloria
in sermone sensati: lingua vero
imprudentis subversio est ipsius. Non
susurro appelleris in vita tua et lingua
tua ne capiaris et confundaris.
Super furem enim est confusio et penitentia. et
denotatio pessima super bilinguem.
Susurratori autem odium et inimi
cicia et contumelia. Iustifica pusil
lum et magnum similiter.
Noli fieri pro amico inimicus proxi
mo. Improperium enim et contumeliam
malus hereditabit et omnis peccator in
vidus et bilinguis. Non te extollas
in cogitatione anime tue velut tau
rus ne forte elidatur virtus tua
per stultitiam et folia tua comedat: et
fructus tuos perdat: et relinquaris ve
lut lignum aridum in heremo.
Anima enim nequam disperdet qui
se habet: et in gaudium inimicis dat il
lum: et deducet in sortem impiorum.
Verbum dulce multiplicat ami
cos: et mitigat inimicos: et lingua
eucharis in bono homine habundabit.
Multi pacifici sint tibi: et consiliarius
sit tibi unus de mille. Si possides
amicum in temptatione posside eum:
et ne facile credas ei te ipsum. Est
enim amicus secundum tempus suum: et non permane
bit in die tribulationis. Et est amicus
qui convertitur ad inimicitiam: et est
amicus qui odium et rixam et convicia
denudabit. Est autem amicus socius
mense: et non permanet in die necessitatis.
Amicus si permanserit fixus erit
tibi coequalis: et in domesticis
tuis fiducialiter aget. Si humi
liaverit se contra te: et a facie tua abs
condiderit se: unanimem habebis ami
citiam bonam. Ab inimicis tuis se
parare et ab ami cis tuis attende. Amicus fidelis fortis

protectio. Qui autem invenit illum:
invenit thesaurum. Amico fideli
nulla est comparatio et non est digna
ponderatio auri et argenti contra boni
tatem fidei illius. Amicus fidelis
medicamentum vite et immortalita
tis: et qui metuunt dominum inve
niunt illum. Qui timet dominum
eque habebit amicitiam bonam: quoniam
secundum illum erit amicus illius.
Fili a iuventute tua excipe doctri
nam: et usque ad canos invenies
sapientiam. Quasi is qui arat et qui
seminat accede ad eam: et sustine
bonos fructus illius. In opere enim
ipsius exiguum laborabis: et cito
edes de generationibus illius. Quam
aspera est nimium sapientia indoctis ho
minibus: et non permanebit in illa ex
cors. Quasi lapidis virtus proba
tio erit in illis: et non demorabuntur
proicere illam. Sapientia enim doctrine
secundum nomen est eius: et non multis
est manifesta. Quibus autem
agnita est: permanet usque ad con
spectum dei. Audi fili et accipe
consilium intellectus: et ne abicias
consilium meum. Inice pedem tuum
in compedes illius: et in torques
eius collum tuum. Subice hu
merum tuum et porta illam: et ne
acidieris vinculis eius. In omni
animo tuo accede ad illam: et in omni vir
tute tua conserva vias eius.
Investiga illam et manifestabi
tur tibi: et continens factus ne de
relinquas eam. In novissimis
enim invenies requiem in ea: et con
vertetur tibi in oblectationem.
Et erunt tibi compedes eius in pro
tectione fortitudinis et bases
virtutis: et torques illius in stola glorie.
Decor enim vite est in illa: et vin
cula illius alligatura salutaris.
Stolam glorie indues eam
et coronam gratulationis superpo
nes tibi. Fili si attenderis michi

mihi disces eam: et si accommodaveris animum tuum, sapiens eris. Si inclinaveris aurem tuam, excipies doctrinam: et si dilexeris audire, sapiens eris. In multitudine presbyterorum prudentium sta: et sapientiae illorum ex corde coniungere, ut omnem narrationem dei possis audire: et proverbia laudis non effugiant a te. Et si videris sensatum, evigila ad eum: et gradus ostiorum illius exterat pes tuus. Cogitatum habe in preceptis dei, et in mandatis illius maxime assiduus esto: et ipse dabit tibi cor, et concupiscentia sapientie dabitur tibi.

Noli facere mala: et non te apprehendent. Discede ab iniquo: et deficient mala abs te. Non semines mala in sulcis iniustitie: et non metes ea in septuplum. Noli querere ab homine ducatum, neque a rege cathedram honoris. Non te iustifices ante deum: quoniam agnitor cordis ipse est: et penes regem noli velle videri sapiens. Noli querere fieri iudex: nisi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimescas faciem potentis, et ponas scandalum in agilitate tua. Non pecces in multitudine civitatis: nec te immittas in populum: neque alliges duplicia peccata: nec enim in uno eris immunis. Noli esse pusillanimis in anima tua. Exorare et facere elemosinam ne despicias. Ne dicas: In multitudine munerum meorum respiciet deus: et offerente me deo altissimo munera mea suscipiet. Non irrideas hominem in amaritudine anime: est enim qui humiliat et exaltat circumspector deus. Noli arare mendacium adversus fratrem tuum: neque in amicum similiter facias. Noli velle mentiri omne mendacium. Assiduitas enim illius non est bona. Noli verbosus esse in multitudine presbyterorum: et non iteres verbum in oratione tua. Non oderis laboriosa opera: et rusticationem creatam ab altissimo. Non te reputes in multitudine indisciplinatorum. Memento ire: quoniam non tardabit. Humilia valde spiritum tuum: quoniam vindicta carnis impii ignis et vermis. Noli prevaricari in amicum pecuniam differentem: neque fratrem carissimum auro spreveris. Noli discedere a muliere sensata et bona: quam sortitus es in timore domini. Gratia enim verecundie illius super aurum. Non ledas servum in veritate operantem: neque mercenarium dantem animam suam. Servus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua. Non defraudes illum libertate: neque inopem derelinquas illum. Pecora tibi sunt: attende illis: et si sunt utilia, perseverent apud te. Filii tibi sunt: erudi illos: et curva illos a pueritia illorum. Filie tibi sunt: serva corpus illarum: et non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. Trade filiam, et grande opus feceris: et homini sensato da illam. Mulier si est tibi secundum animam tuam, non proicias illam: et odibili non credas te. In toto corde tuo. Honora patrem tuum: et gemitus matris tue ne obliviscaris. Memento quoniam nisi per illos natus non fuisses: et retribue illis quomodo et illi tibi. In tota anima tua time dominum: et sacerdotes illius sanctifica. In omni virtute tua dilige eum qui te fecit: et ministros eius ne derelinquas. Honora deum ex tota anima tua: et honorifica sacerdotes: et propurga te cum brachiis. Da illis partem sicut mandatum est tibi primitiarum et purgationis: et de negligentia tua purga te cum paucis. Datum brachiorum tuorum et sacrificium sanctificationis offeres domino: et initia sanctorum: et pauperi porrige manum tuam, ut perficiatur propitiatio et benedictio tua. Gratia

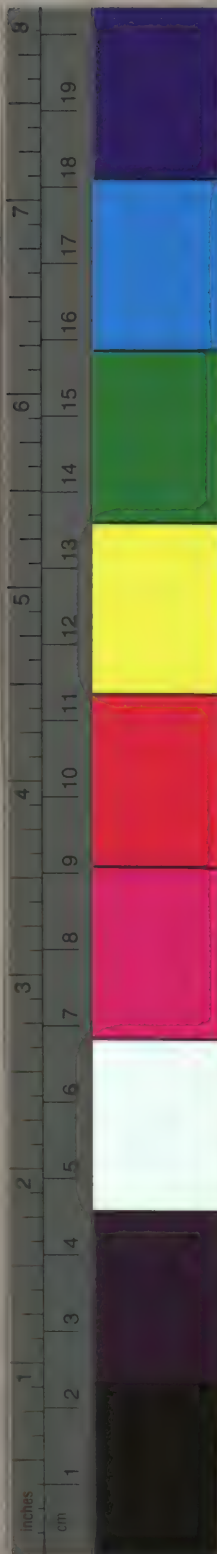
Generatio mea ablata est et con
voluta est a me: quasi tabernaculum pasto
rum. Precisa est velut a texente
vita mea: dum adhuc ordirer suc
cidit me. De mane usque ad vespe
ram finies me. Sperabam usque ad
mane: quasi leo sic contrivit omnia
ossa mea. De mane usque ad ves
peram finies me. Sicut pullus hy
rundinis sic clamabo: meditabor
ut columba. Attenuati sunt
oculi mei: suspicientes in excelso.
Domine vim patior, responde pro me. Quid
dicam. aut quid respondebit michi cum
ipse fecerit? Recogitabo tibi omnes an
nos meos: in amaritudine anime
mee. Domine si sic vivitur et in tali
bus vita spiritus mei. corripies me et
vivificabis me. Ecce in pace ama
ritudo mea amarissima.
Tu autem eruisti animam meam ut non
periret: proiecisti post tergum tuum omnia
peccata mea. Quia non infernus confite
bitur tibi. neque mors laudabit te: non ex
pectabunt qui descendunt in lacum
veritatem tuam. Vivens vivens
ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie.
Pater filiis notam faciet veritatem
tuam. Domine salvum me fac: et psal
mos nostros cantabimus cunctis die
bus vite nostre in domo domini. Et iussit
ysaias ut tollerent massam de fi
cis: et cataplasmarent super vulnus:
et sanaretur. Et dixit ezechias.
Quod erit signum quia ascendam in domum domini.
In tempore illo misit XXXIX
merodach baladan filius baladan
rex babilonis libros et munera
ad ezechiam. Audierat enim quod egro
tasset. et convaluisset. Letatus est
autem super eis ezechias et ostendit eis
cellam aromatum et argenti et au
ri et odoramentorum et unguenti op
timi: et omnes apothecas supellecti
lis sue: et universa que inventa sunt
in thesauris eius. Non fuit verbum
quod non ostenderet eis ezechias in domo
sua: et in omni potestate sua.
Introivit autem ysaias propheta ad eze
chiam regem: et dixit ei. Quid dixe
runt viri isti: et unde venerunt
ad te? Et dixit ezechias. De terra
longinqua venerunt ad me de
babilone. Et dixit. Quid vide
runt in domo tua? Et dixit eze
chias. Omnia que in domo mea sunt
viderunt: non fuit res quam non osten
derim eis: in thesauris meis. Et
dixit ysaias ad ezechiam. Audi
verbum domini exercituum. Ecce dies venient
et auferentur omnia que in domo tua
sunt. et que thesaurizaverunt patres
tui usque ad diem hanc in babilonem.
Non relinquetur quicquam dicit dominus.
Et de filiis tuis qui exibunt de
te quos genueris tollent. et erunt
eunuchi in palacio regis baby
lonis. Et dixit ezechias ad ysaiam.
Bonum est verbum domini quod locutus
est. Et dixit. Fiat tantum pax et veri
tas in diebus meis. XL
Consolamini consolamini
populus meus: dicit deus vester. Loqui
mini ad cor ierusalem et advocate
eam: quoniam completa est malitia eius.
dimissa est iniquitas illius. Sus
cepit de manu domini duplicia pro
omnibus peccatis suis. Vox clamantis
in deserto. Parate viam domini:
rectas facite in solitudine semi
tas dei nostri. Omnis vallis exaltabitur:
et omnis mons et collis humiliabitur:
et erunt prava in directa: et aspe
ra in vias planas. Et revelabitur
gloria domini. et videbit omnis caro pari
ter quod os domini locutum est. Vox dicen
tis. Clama. Et dixi. Quid clama
bo? Omnis caro fenum: et omnis glo
ria eius quasi flos agri. Exsiccatum est
fenum et cecidit flos: quia spiritus domini
sufflavit in eo. Vere fenum est populus.
Exsiccatum est fenum et cecidit flos.
Verbum autem domini nostri manet in eternum.
Super montem excelsum ascende

tu qui euangelizas syon: exalta in
fortitudine uocem tuam qui euangeli-
zas ierusalem. Exalta: noli timere.
Dic ciuitatibus iude. Ecce deus uester.
Ecce dominus deus in fortitudine ueni-
et: et brachium eius dominabitur. Ecce
merces eius cum eo: et opus illius coram
illo. Sicut pastor gregem suum pas-
cet: in brachio suo congregabit ag-
nos: et in sinu suo leuabit: fetas
ipse portabit. Quis mensus est pugil-
lo aquas: et celos palmo pondera-
uit? Quis appendit tribus digi-
tis molem terre: et librauit in ponde-
re montes: et colles in statera? Quis
adiuuit spiritum domini. aut quis con-
siliarius eius fuit: et ostendit illi?
Cum quo iniit consilium: et instruxit
eum: et docuit eum semitam iustitie.
et erudiuit eum scientia: et uiam pru-
dentie ostendit illi? Ecce gen-
tes quasi stilla situle: et quasi momentum
statere reputate sunt. Ecce insu-
le quasi puluis exiguus. Et libanus
non sufficiet ad succendendum: et
animalia eius non sufficient ad holocau-
stum. Omnes gentes quasi non sint sic
sunt coram eo: et quasi nichilum et ina-
ne reputate sunt ei. Cui ergo simi-
lem fecistis deum? aut quam imagi-
nem ponetis ei? Numquid sculpti-
le conflabit faber? aut aurifex
auro figurabit illud. et laminis
argenteis argentarius? Forte
lignum et imputribile elegit ar-
tifex sapiens: querit quomodo statuat
simulacrum quod non moueatur.
Numquid non scietis? numquid non audistis?
numquid non annuntiatum est uobis ab ini-
tio? numquid non intellexistis fundamen-
ta terre? Qui sedet super gyrum terre
et habitatores eius sunt quasi locuste. Qui
extendit uelut nichilum celos: et
expandit eos sicut tabernaculum
ad inhabitandum. Qui dat secre-
torum scrutatores quasi non sint: iudi-
ces terre uelut inane fecit. Et

quidem neque plantato neque sato neque
radicato in terra trunco eorum: repen-
te flauit in eos: et aruerunt. et
turbo quasi stipulam auferet eos.
Et cui assimilastis me: et adequa-
stis me dicit sanctus? Leuate in excel-
sum oculos uestros: et uidete quis
creauit hec. Qui educit in numero
militiam eorum: et omnes ex nomine uocat:
pre multitudine fortitudinis et ro-
boris uirtutisque eius: neque unum reli-
quum fuit. Quare dicis iacob. et
loqueris israel: abscondita est uia mea
a domino: et a deo meo iudicium meum
transiuit? Numquid nescis aut non
audisti? deus sempiternus dominus qui
creauit terminos terre: non deficiet
neque laborabit: nec est inuesti-
gatio sapientie eius. Qui dat lasso
uirtutem: et his qui non sunt fortitu-
dinem et robur multiplicat. De-
ficient pueri et laborabunt: et iuuen-
es in infirmitate sua cadent.
Qui autem sperant in domino muta-
bunt fortitudinem: assument
pennas sicut aquile. current et non
laborabunt. ambulabunt et non deficient.

XLI

[T]aceant ad me insule:
et gentes fortitudinem mu-
tent. Accedant: et tunc loquantur:
simul ad iudicium appropinquemus.
Quis suscitauit ab oriente iu-
stum. uocauit eum ut sequeretur
se: Dabit in conspectu eius gentes:
et reges obtinebit. Dabit quasi
puluerem gladio eius. sicut stipu-
lam uento raptam arcui eius.
Persequetur eos. transibit in pace:
semita in pedibus eius non apparebit.
Quis hec operatus est et fecit: uo-
cans generationes ab exordio.
Ego dominus: primus et nouissimus ego
sum. Viderunt insule et timue-
runt: extrema terre obstupue-
runt: appropinquauerunt et acces-
serunt. Unusquisque proximo suo
auxiliabitur: et fratri suo dicet confor

tua, et robur eorum conteratur. Et sci-
ant quia tu es dominus deus solus et glorio-
sus super orbem terrarum. Et non cessabant
qui miserant eos ministri regis
succendere fornacem naphta et stuppa,
et pice et malleolis. et effundebatur
flamma super fornacem cubitis .xl.ix. et per-
erupit et incendit quos repperit iuxta
fornacem de chaldeis. Angelus autem domini
descendit cum azaria et sociis eius
in fornacem. et excussit flammam ig-
nis de fornace. et fecit medium
fornacis quasi ventum roris flantem.
Et non tetigit eos omnino ignis neque
contristavit: nec quicquam mole-
stie intulit. Tunc hii tres quasi
ex uno ore laudabant deum et glori-
ficabant. et benedicebant deo in
fornace dicentes. Benedictus es domine
deus patrum nostrorum. et laudabilis et glorio-
sus et superexaltatus in secula. et benedictum
nomen glorie tue sanctum et laudabile et
superexaltatum in omnibus seculis. Benedictus
es in templo sancto glorie tue. et super-
laudabilis et gloriosus in secula. Bene-
dictus es in throno regni tui et super-
laudabilis et superexaltatus in secula.
Benedictus es qui intueris abys-
sos et sedes super cherubin et lauda-
bilis et superexaltatus in secula. Bene-
dictus es in firmamento celi: et
laudabilis et gloriosus in secula.
Benedicite omnia opera domini domino:
laudate et superexaltate eum in secula.
Benedicite angeli domini domino: laudate
et superexaltate eum in secula. Benedicite celi
domino. l. Benedicite aque omnes que super celos
sunt domino. l. Benedicite omnes virtutes domini
domino. l. Benedicite sol et luna domino. l. Benedicite
stelle celi domino. l. Benedicite omnis imber
et ros domino. l. Benedicite omnes spiritus dei domino.
l. Benedicite ignis et estus domino. l. Benedicite
frigus et estus domino. l. Benedicite rores et
pruina domino. l. Benedicite gelu et frigus
domino. l. Benedicite glacies et nives domino. l.
Benedicite noctes et dies domino. l. Benedicite lux
et tenebre domino. l. Benedicite fulgura et

nubes domino. l. Benedicat terra domi-
num laudet et superexaltet eum in secula. Be-
nedicite montes et colles domino. l. Benedicite
universa germinantia in terra domino. l.
Benedicite fontes domino. l. Benedicite maria et
flumina domino. l. Benedicite cete et omnia que
moventur in aquis domino. l. Benedicite omnes
volucres celi domino. l. Benedicite omnes bestie
et pecora domino. l. Benedicite filii hominum
domino. l. Benedicat israel dominum: laudet
et superexaltet eum in secula. Benedicite sacer-
dotes domini domino. l. Benedicite servi domini domino.
l. Benedicite spiritus et anime iustorum domino. l. Benedicite
sancti et humiles corde domino. l. Benedicite
anania, azaria, misael domino: lau-
date et superexaltate eum in secula quia
eruit nos de inferno. et salvos fe-
cit de manu mortis. et liberavit
de medio ardentis flamme. et de
medio ignis eruit nos. Confite-
mini domino quoniam bonus: quoniam in seculum
misericordia eius. Benedicite omnes religiosi
domino deo deorum. laudate et confitemi-
ni ei: quia in omnia secula misericordia eius.
Hucusque in hebreo non habetur. et que
posuimus de theodotionis editione translata sunt.
Tunc rex nabuchodonosor obstupuit et
surrexit propere: et ait optimatibus
suis. Nonne tres viros misimus in me-
dio ignis compeditos? Qui respondentes
regi dixerunt. Vere rex. Respondit rex
et ait. Ecce ego video viros qua-
tuor solutos et ambulantes in me-
dio ignis. et nichil corruptionis in
eis est. et species quarti similis filio dei.
Tunc accessit nabuchodonosor rex ad osti-
um fornacis ignis ardentis. et ait.
Sidrach misach et abdenago servi
dei excelsi: egredimini et venite.
Statimque egressi sunt sidrach
misach et abdenago de medio ig-
nis. Et satrape congregati sunt et
magistratus et iudices et potentes re-
gis: contemplabantur viros illos.
quoniam nichil potestatis habuisset
ignis in corporibus eorum. et capillus
capitis eorum non esset adustus. et sara-

saraballa eorum non fuissent immuta
ti: et odor ignis non transisset per eos. Et
erumpens nabuchodonosor ait. Benedictus deus
eorum sydrach videlicet misach et abde
nago qui misit angelum suum. et
eruit servos suos qui crediderunt
in eum. et verbum regis immuta
verunt: et tradiderunt corpora sua
ne servirent: et ne adorarent om
nem deum excepto deo suo solo.
A me ergo positum est hoc decre
tum. ut omnis populus et lingue et tribus
quecumque locutus fuerit blasphemiam
contra deum sydrach misach et abde
nago: dispereat: et domus eius va
stetur. quia non est alius deus qui possit
ita salvare. Tunc rex promovit
sydrach misach et abdenago in
provincia babylonis. Nabuchodonosor rex omnibus
populis gentibus et linguis qui habitant in uni
versa terra: pax vobis multipli
cetur. Signa et mirabilia fecit
apud me deus excelsus. Placuit
ergo mihi predicare eius signa quia
magna sunt et mirabilia eius: quia
fortia. et regnum eius: regnum sempi
ternum. et potestas eius in genera
tione et generationem. IIII

Ego nabuchodonosor quietus eram in
domo mea et florens in pala
tio meo. Somnium vidi quod perterruit
me. et cogitationes mee in strato
meo: et visiones capitis mei con
turbaverunt me. Et per me proposi
tum est decretum ut introduce
rentur in conspectu meo cuncti
sapientes babylonis: et ut solu
tionem somnii indicarent mihi.
Tunc ingrediebantur arioli magi
chaldei et aruspices: et somnium
narravi in conspectu eorum: et solu
tionem eius non indicaverunt
mihi. donec collega ingressus est in
conspectu meo daniel cui nomen
baltasar secundum nomen dei mei.
qui habet spiritum deorum sanctorum in semet
ipso. et somnium coram eo locutus

sum. Baltasar princeps ariolorum
quem ego scio quod spiritum deorum sanctorum
habeas in te. et omne sacramentum
non est impossibile tibi. visiones
somniorum meorum quas vidi: et solu
tionem eorum narra mihi. Visio capitis
mei in cubili meo. Videbam et ecce
arbor in medio terre: et altitudo eius
nimia. Magna arbor et fortis.
et proceritas eius contingens celum.
Aspectus illius erat usque ad termi
nos universe terre. Folia eius pul
cherrima. et fructus eius nimius.
et esca universorum in ea. Subter eam
habitabant animalia et bestie. et in
ramis eius conversabantur volucres
celi. et ex ea vescebatur omnis caro.
Videbam in visione capitis
mei super stratum meum. et ecce vigil
et sanctus de celo descendit: et clama
vit fortiter. et sic ait. Succidite
arborem et precidite ramos eius.
et excutite folia eius: et dispergi
te fructus eius. Fugiant be
stie que subter eam sunt: et volu
cres de ramis eius. Verumptamen ger
men radicum eius in terra sinite.
et alligetur vinculo ferreo et
ereo. in herbis que foris sunt. et rore
celi tingatur: et cum feris pars
eius in herba terre. Cor eius ab hu
mano commutetur. et cor fere de
tur ei. et vii. tempora mutentur
super eum. In sententia vigilum.
Decretum est et sermo sanctorum et peti
tio donec cognoscant viventes.
quoniam dominatur excelsus in regno
hominum. et cuicumque voluerit dabit
illud. et humillimum hominem consti
tuet super eum. Hoc somnium vidi
ego nabuchodonosor rex. Tu ergo bal
thasar interpretationem narra
festinus. quia omnes sapientes regni
mei non queunt solutionem edicere mihi.
Tu autem potes quia spiritus deorum sanctorum est
in te. Tunc daniel cui nomen
baltasar cepit intra semet

eo demonium. Et curatus est puer
ex illa hora. Tunc accesserunt
discipuli ad ihm secreto et dixerunt
ei. Quare nos non potuimus ei
cere illum? Dixit illis ihc. Propter
incredulitatem vestram. Amen
quippe dico vobis: si habueritis fi
dem sicut granum sinapis, di
cetis monti huic. transi hinc. et
transibit: et nichil impossibile
erit vobis. Hoc autem genus non
eicitur nisi per orationem et ieiunium.
Conversantibus autem eis in galilea
dixit illis ihc. Filius hominis traden
dus est in manus hominum: et occident
eum: et tertia die resurget. Et con
tristati sunt vehementer. Et cum
venissent capharnaum: acces
serunt qui didragma accipie
bant ad petrum: et dixerunt ei.
Magister vester non solvit didragma.
Et ait. Etiam. Et cum intrasset
in domum: prevenit eum ihc dicens.
Quid tibi videtur symon? Re
ges terre a quibus accipiunt tri
butum vel censum a filiis suis an
ab alienis? At ille dixit. Ab alie
nis. Dixit illi ihc. Ergo liberi sunt
filii. Ut autem non scandalizemus
eos: vade ad mare. et mitte ha
mum. Et eum piscem qui primus
ascenderit tolle. et aperto ore eius
invenies staterem. Illum sumens:
da eis pro me et pro te.
In illa hora: accesserunt ad ihm
discipuli dicentes. Quis putas
maior est in regno celorum? Et ad
vocans ihc parvulum: statuit eum
in medio eorum: et dixit. Amen dico
vobis. nisi conversi fueritis et effi
ciamini sicut parvuli non intrabi
tis in regnum celorum. Quicumque ergo
humiliaverit se sicut parvulus iste:
hic est maior in regno celorum. Et
qui susceperit unum parvulum talem
in nomine meo: me suscipit. Qui autem
scandalizaverit unum de pusillis

istis minimis qui in me credunt:
expedit ei ut suspendatur mola
asinaria in collo eius: et demergatur
in profundum maris. Ve mundo ab
scandalis. Necesse est enim ut veniant
scandala. verumptamen ve homini illi: per
quem scandalum venit. Si autem manus
tua vel pes tuus scandalizat te:
abscide eum: et proice abs te. Bonum
tibi est ad vitam ingredi debilem vel
claudum: quam duas manus vel duos
pedes habentem mitti in ignem eter
num. Et si oculus tuus scandalizat
te: erue eum et proice abs te. Bonum est
tibi unum oculum habentem in vitam intrare:
quam duos oculos habentem mitti in ge
hennam ignis. Videte ne contempna
tis unum ex his pusillis. Dico enim
vobis quia angeli eorum in celis semper
vident faciem patris mei qui in
celis est. Venit enim filius hominis salvare quod
perierat. Quid vobis videtur?
Si fuerint alicui .c. oves: et erra
verit una ex eis: nonne relinquet
.xc. ix. in montibus: et vadet querere
eam que erravit? Et si contigerit
ut inveniat eam: amen dico vobis quia
gaudebit super eam magis quam super
.xc. ix. que non erraverunt. Sic non est
voluntas ante patrem vestrum qui in celis
est: ut pereat unus de pusillis istis.
Si autem peccaverit in te frater tuus:
vade et corripe eum inter te et ipsum
solum. Si te audierit: lucratus es
fratrem tuum. Si autem te non audierit:
adhibe tecum unum vel duos. ut in
ore duorum vel trium testium stet
omne verbum. Quod si non au
dierit eos: dic ecclesie. Si autem ecclesiam
non audierit: sit tibi sicut ethnicus
et publicanus. Amen dico vobis.
quecumque alligaveritis super terram:
erunt ligata et in celo. Et quecumque
solveritis super terram: erunt soluta
et in celo. Iterum dico vobis quia si duo
ex vobis consenserint super terram de
omni re quacumque petierint: fiet

illis a patre meo qui in celis est. Ubi
enim sunt duo vel tres congre
gati in nomine meo: ibi sum ego in
medio eorum. Tunc accedens ad eum
petrus: dixit. Domine quotiens pec
cabit in me frater meus et dimittam ei
usque septies? Dicit illi ihesus. Non dico
tibi usque septies: sed usque septua
gies septies. Ideo assimilatum est
regnum celorum homini regi. qui vo
luit rationem ponere cum servis
suis. Et cum cepisset rationem ponere:
oblatus est ei unus qui debebat
decem milia talenta. Cum autem
non haberet unde redderet: iussit eum
dominus eius venundari et uxorem eius
et filios: et omnia que habebat: et reddi.
Procidens autem servus ille: rogabat
eum dicens. Patientiam habe in me:
et omnia reddam tibi. Misertus autem
dominus servi illius dimisit eum: et
debitum dimisit ei. Egressus autem
servus ille. invenit unum de con
servis suis qui debebat ei c. dena
rios: et tenens suffocabat eum di
cens. Redde quod debes. Et procidens
conservus eius: rogabat eum
dicens. Patientiam habe in me et omnia
reddam tibi. Ille autem noluit: sed a
biit: et misit eum in carcerem donec
redderet debitum. Videntes autem
conservi eius que fiebant: contri
stati sunt valde. Et venerunt
et narraverunt domino suo omnia que
facta fuerant. Tunc vocavit
illum dominus suus: et ait illi. Serve
nequam: omne debitum dimisi
tibi quia rogasti me. Nonne ergo
oportuit et te misereri conservi
tui. sicut et ego tui misertus sum?
Et iratus dominus eius tradidit eum
tortoribus: quoadusque redderet
universum debitum. Sic et pater
meus celestis faciet vobis. si non re
miseritis unusquisque fratri suo de
cordibus vestris. Et factum est cum con
summasset ihesus sermones istos: mi

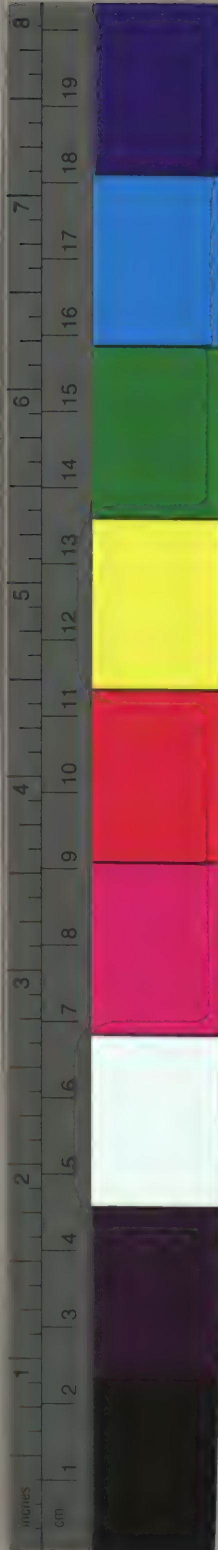
gravit a galilea et venit in fi
nes iudee trans iordanem. Et se
cute sunt eum turbe multe et
curavit eos ibi.
Et accesserunt ad eum pharisei
temptantes eum et dicentes.
Si licet homini dimittere uxorem suam
quacumque ex causa. Qui respondens: ait
eis. Non legistis quia qui fecit homines
ab initio masculum et feminam fe
cit eos. et dixit. Propter hoc dimittet
homo patrem et matrem: et adherebit
uxori sue. et erunt duo in carne
una. Itaque iam non sunt duo: sed
una caro. Quod ergo deus coniunxit:
homo non separet. Dicunt illi. Quid
ergo moyses mandavit dari
libellum repudii. et dimittere?
Ait illis. Quoniam moyses ad duri
tiam cordis vestri permisit vobis
dimittere uxores vestras. Ab initio
autem non fuit sic. Dico autem vobis
quia quicumque dimiserit uxorem
suam nisi ob fornicationem et aliam
duxerit: mechatur. Et qui di
missam duxerit: mechatur.
Dicunt ei discipuli eius. Si ita est
causa hominis cum uxore: non expe
dit nubere. Qui dixit illis. Non
omnes capiunt verbum istud: sed quibus
datum est. Sunt enim eunuchi. qui
de matris utero sic nati sunt. Et sunt
eunuchi: qui facti sunt ab hominibus.
Et sunt eunuchi qui castrave
runt se ipsos propter regnum celorum. Qui
potest capere capiat. Tunc oblati
sunt ei parvuli: ut manus eis
imponeret et oraret. Discipuli
autem eius increpabant eos. Ihesus
vero ait eis. Sinite parvulos
venire ad me. et nolite prohibere
eos. Talium est enim regnum celorum.
Et cum imposuisset eis manus:
abiit inde. Et ecce unus accedens
ait illi. Magister bone quid boni
faciam ut habeam vitam eternam?
Qui dixit ei. Quid me interrogas

Beatus qui manducabit panem in
regno dei. At ipse dixit ei. Homo
quidam fecit cenam magnam: et voca
vit multos. Et misit servum suum
hora cene dicere invitatis ut
venirent: quia iam parata sunt omnia.
Et ceperunt simul omnes excusa
re. Primus dixit illi. Villam emi:
et necesse habeo exire et videre illam.
Rogo te habe me excusatum.
Et alter dixit. Iuga boum emi v. et
eo probare illa. Rogo habe me
excusatum. Et alius dixit. Uxorem
duxi: et ideo non possum venire. Et
reversus servus nunciavit hec
domino suo. Tunc iratus pater famili
as dixit servo suo. Exi cito in
plateas et vicos civitatis: et pau
peres ac debiles, cecos et claudos
introduc huc. Et ait servus. Domine
factum est ut imperasti: et adhuc
locus est. Et ait dominus servo. Exi in
vias et sepes: et compelle intrare:
ut impleatur domus mea. Dico
autem vobis quod nemo virorum illorum
qui vocati sunt gustabit cenam
meam. Ibant autem turbe multe cum
eo. Et conversus dixit ad illos. Si
quis venit ad me, et non odit patrem
suum et matrem et uxorem et filios et fratres
et sorores, adhuc autem et animam suam:
non potest meus esse discipulus. Et qui
non baiulat crucem suam et venit
post me non potest meus esse discipulus.
Quis enim ex vobis volens tur
rem edificare nonne prius sedens
computat sumptus qui necessarii sunt,
si habeat ad perficiendum. ne postea
postquam posuerit fundamentum
et non potuerit perficere, omnes qui vident
incipiant ei illudere dicentes.
quia hic homo cepit edificare et non
potuit consummare? Aut quis rex
iturus committere bellum adversus
alium regem, nonne sedens prius cogi
tat si possit cum x milibus occur
rere ei qui cum xx milibus venit
ad se? Alioquin adhuc illo longe
agente legationem mittens ro
gat ea que pacis sunt. Sic ergo
omnis ex vobis qui non renunciat omni
bus que possidet: non potest
meus esse discipulus. Bonum est sal. Si autem
sal evanuerit: in quo condietur?
Neque in terram neque in sterquilinium
utile est: sed foras mittetur. Qui
habet aures audiendi audiat.
Erant autem appro XV
pinquantes ei publicani et pec
catores ut audirent illum. Et mur
murabant pharisei et scribe di
centes. quia hic peccatores recipit
et manducat cum illis. Et ait ad
illos parabolam istam dicens. Quis
ex vobis homo qui habet c. oves: et
si perdiderit unam ex illis, nonne
dimittit xc. ix. in deserto: et vadit
ad illam que perierat donec inveniat
eam? Et cum invenerit eam: impo
nit in humeros suos gaudens:
et veniens domum convocat ami
cos et vicinos dicens illis. Congra
tulamini michi: quia inveni ovem
meam que perierat. Dico autem vobis: quod ita
gaudium erit in celo super uno peccatore
penitentiam agente, quam super xc. ix. iu
stis qui non indigent penitentia. Aut
que mulier habens dragmas x. et
si perdiderit dragmam unam, nonne accen
dit lucernam et everrit domum et querit
diligenter donec inveniat? Et cum
invenerit: convocat amicas et vicinas
dicens. Congratulamini michi: quia in
veni dragmam quam perdideram. Ita
dico vobis: gaudium erit ange
lis dei super uno peccatore penitentiam agen
te. Ait autem. Homo quidam habuit
duos filios: et dixit adolescentior
ex illis patri. Pater da michi portionem
substantie que me contingit. Et divisit
illis substantiam. Et non post multos di
es congregatis omnibus adolescentior
filius peregre profectus est in regio
nem longinquam: et ibi dissipavit

substantiam suam vivendo luxurio-
se. Et postquam omnia consummasset: facta
est fames valida in regio-
ne illa: et ipse cepit egere. Et
abiit: et adhesit uni civium regio-
nis illius. et misit illum in villam
suam ut pasceret porcos. Et cu-
piebat implere ventrem suum
de siliquis quas porci manduca-
bant. Et nemo illi dabat. In se
autem reversus dixit. Quanti
mercenarii in domo patris mei
habundant panibus. ego autem hic
fame pereo. Surgam et ibo ad pa-
trem meum: et dicam ei. Pater pec-
cavi in celum et coram te: iam non sum
dignus vocari filius tuus. Fac
me sicut unum ex mercenariis tuis.
Et surgens venit ad patrem suum.
Cum autem adhuc longe esset: vidit illum
pater ipsius: et misericordia motus est. Et ac-
currens cecidit super collum eius: et
osculatus est eum. Dixitque ei filius.
Pater peccavi in celum et coram te:
et iam non sum dignus vocari filius
tuus. Dixit autem pater ad servos suos.
Cito proferte stolam primam et indu-
te illum: et date anulum in manu
eius: et calciamenta in pedes. Et ad-
ducite vitulum saginatum et occidi-
te: et manducemus et epulemur: quia
hic filius meus mortuus fuerat et
revixit: perierat et inventus est. Et
ceperunt omnes epulari. Erat autem
filius illius senior in agro. Et cum
veniret et appropinquaret do-
mui audivit symphoniam et cho-
rum: et vocavit unum de servis: et
interrogavit quid hec essent. Isque dixit
illi. Frater tuus venit: et occidit pater
tuus vitulum saginatum: quia salvum
illum recepit. Indignatus est autem et no-
lebat introire. Pater ergo illius
egressus: cepit rogare illum. At
ille respondens dixit patri suo. Ecce
tot annis servio tibi: et numquam
mandatum tuum preterivi: et numquam
dedisti michi hedum ut cum ami-
cis meis epularer. Sed postquam filius
tuus hic qui devoravit substan-
tiam suam cum meretricibus venit:
occidisti illi vitulum saginatum.
At ipse dixit illi. Fili tu semper me-
cum es: et omnia mea tua sunt. Epulari
autem et gaudere oportebat: quia frater
tuus hic mortuus fuerat et revixit:
perierat et inventus est.

XVI

Dicebat autem et ad discipulos suos.
Homo quidam erat dives qui
habebat villicum: et hic diffamatus
est apud illum: quasi dissipasset bona il-
lius. Et vocavit illum: et ait illi. Quid
hoc audio de te. Redde rationem
villicationis tue. iam enim non poteris
villicare. Ait autem villicus intra se.
Quid faciam quia dominus meus aufert
a me villicationem: fodere non va-
leo: mendicare erubesco. Scio quid
faciam: ut cum amotus fuero a villi-
catione. recipiant me in domos
suas. Convocatis itaque singulis
debitoribus domini sui: dicebat primo.
Quantum debes domino meo: At ille dixit.
Centum cados olei. Dixitque illi. Accipe
cautionem tuam: et sede cito. scribe .l.
Deinde alio dixit. Tu vero quantum
debes: Qui ait. Centum choros tri-
tici. Ait illi. Accipe litteras tuas:
et scribe octoginta. Et laudavit
dominus villicum iniquitatis quia prudenter
fecisset. quia filii seculi huius prudentio-
res filiis lucis in generatione sua
sunt. Et ego vobis dico. facite
vobis amicos de mammona ini-
quitatis: ut cum defeceritis recipiant
vos in eterna tabernacula. Qui fidelis
est in minimo: et in maiori fidelis est.
Et qui in modico iniquus est: et in
maiori iniquus est. Si ergo in ini-
quo mammona fideles non fuistis: quod ve-
rum est quis credet vobis. Et si in
alieno fideles non fuistis: quod vestrum
est quis dabit vobis. Nemo potest
duobus dominis servire. Aut enim unum

omniū que possideo. Et publi
canus alonge stans nolebat nec
oculos ad celum leuare. Set per
cutiebat pectus suū dicens. Deus
propitius esto michi peccatori. Amen
dico uobis. descendit hic iustifi
catus in domū suam ab illo. Quia
omnis qui se exaltat humiliabi
tur: qui se humiliat exaltabitur.
Afferebant autem ad illum et in
fantes: ut eos tangeret. Quos
cū uiderent discipuli increpabant
illos. Ihesus autem conuocans illos: dixit.
Sinite pueros uenire ad me:
et nolite eos uetare. Taliū est
enim regnum dei. Amen dico uo
bis: quicumque nō acceperit regnum
dei sicut puer: nō intrabit in
illud. Et interrogauit eū quidā
princeps dicens. Magister bone.
quid faciendo uitam eternam
possidebo? Dixit autem ei ihesus. Quid
me dicis bonū? Nemo bonus: nisi
solus deus. Mandata nosti? Non
occides. nō mechaberis. nō furtum
facies. nō falsum testimoniū di
ces. Honora patrem tuū et matrem.
Qui ait. Omnia hec custodiui a
iuuentute mea. Quo audito
ihesus: ait ei. Adhuc unū tibi deest.
Omnia quecumque habes uende. et
da pauperibus. et habebis thesau
rum in celo. et ueni et sequere me.
His ille auditis contristatus
est: quia diues erat ualde. Uidens
autem illum ihesus tristem factum: dixit.
Quam difficile qui pecunias habent:
in regnū dei intrabunt. Facilius
est enim camelū per foramen acus
transire. quam diuitem intrare
in regnum dei. Et dixerunt qui
audiebant. Et quis potest saluus
fieri? Ait illis. Que impossibi
lia sunt apud homines: possibilia
sunt apud deum. Ait autem petrus.
Ecce nos dimisimus omnia: et secu
ti sumus te. Qui dixit eis. Amen
dico uobis: nemo est qui reliquerit
domū aut parentes aut fratres. aut
uxorem. aut filios propter regnū dei: mar. x.
et nō recipiat multo plura in hoc
tempore: et in seculo futuro uitam
eternam. Assumpsit autem ihesus .xii.
discipulos suos: et ait illis. Ecce
ascendimus ierusalem. et consuma
buntur omnia que scripta sunt per
prophetas de filio hominis. Tradetur enim
gentibus: et illudetur: et flagella
bitur: et conspuetur: Et postquam
flagellauerint occident eū: et die
tercia resurget. Et ipsi nichil horum
intellexerunt. Et erat uerbum
istud absconditum ab eis: et nō
intelligebant que dicebantur.
Factum est autem cū appropinquaret
ihesus iericho: cecus quidā sedebat
secus uiam mendicans. Et cū audi
ret turbam pretereuntem: interroga
bat quid hoc esset. Dixerunt autem
ei: quod ihesus nazarenus transiret.
Et clamauit dicens. Ihesu fili dauid:
miserere mei. Et qui preibant
increpabant eum: ut taceret.
Ipse uero multo magis clamabat:
Fili dauid miserere mei. Stans
autem ihesus: iussit illum adduci ad
se. Et cum appropinquasset: inter
rogauit illum dicens. Quid tibi
uis faciam. At ille dixit. Domine
ut uideam. Et ihesus dixit illi. Res
pice. fides tua te saluū fecit. Et con
festim uidit: et sequebatur illum:
magnificans deum. Et omnis plebs
ut uidit: dedit laudem deo.
XIX
Et ingressus ihesus perambulabat iericho. Et ecce uir
nomine zacheus: et hic erat princeps
publicanorum et ipse diues. Et quere
bat uidere ihesum quis esset: et non
poterat pre turba. quia statura pu
sillus erat. Et precurrens ascen
dit in arborem sicomorum ut
uideret illum: quia inde erat transitu
rus. Et cū uenisset ad locum. suspi

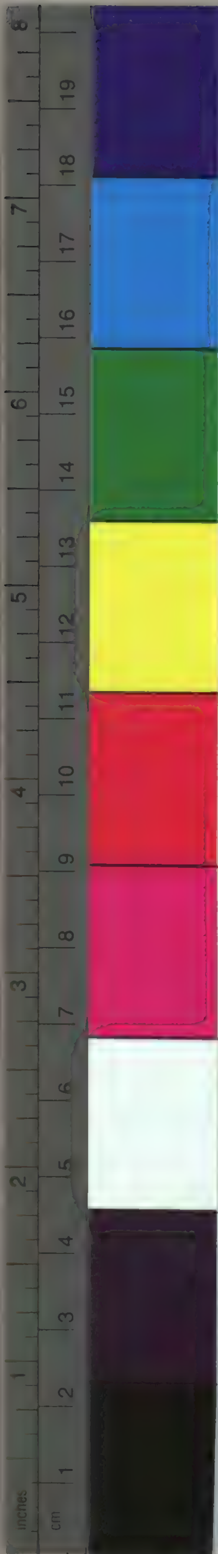
cient ibo uidere illum: et dixit ad
eum. Zachee festinans descende:
quia hodie in domo tua oportet me
manere. Et festinans descendit:
et excepit illum gaudens. Et cum
uiderent omnes murmurabant
dicentes quod ad hominem peccatorem
diuertisset. Stans autem zacheus dixit
ad dominum. Ecce dimidium bonorum me-
orum domine do pauperibus: et si quid aliquem
defraudaui: reddo quadruplum.
Ait ihesus ad eum. Quia hodie salus
huic domui facta est eo quod et ipse
filius sit abrahe. Uenit enim filius
hominis querere: et saluum facere quod
perierat. Hec illis audientibus
adiciens dixit parabolam eo quod esset
prope iherusalem: et quia existimarent quod con-
festim regnum dei manifestare-
tur. Dixit ergo. Homo quidam
nobilis abiit in regionem longinquam
accipere sibi regnum: et reuerti. Voca-
tis autem x. seruis suis dedit illis
decem mnas. et ait ad illos. Nego-
ciamini dum uenio. Ciues autem
eius oderant illum: et miserunt
legationem post illum dicentes.
Nolumus hunc regnare super nos.
Et factum est ut rediret accepto reg-
no: et iussit uocari seruos quibus dedit
pecuniam. ut sciret quantum quisque
negociatus esset. Uenit autem pri-
mus dicens. Domine mna tua decem
mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge
serue bone. quia in modico fuisti fi-
delis. eris potestatem habens super x.
ciuitates. Et alter uenit dicens.
Domine mna tua fecit v. mnas. Et
huic ait. Et tu esto super v. ciuita-
tes. Et alius uenit dicens. Domine
ecce mna tua quam habui reposi-
tam in sudario. Timui enim te quia
homo austerus es. tollis quod non
posuisti. et metis quod non seminasti.
Dicit ei. De ore tuo te iudico ser-
ue nequam. Sciebas quia homo au-
sterus sum. tollens quod non posui.

et metens quod non seminaui. Et quare
non dedisti pecuniam meam ad mensam.
et ego ueniens cum usuris utique ex-
egissem illam? Et astantibus dixit.
Auferte ab illo mnam: et date illi qui
decem mnas habet. Et dixerunt ei.
Domine habet x. mnas. Dico autem uobis:
quia omni habenti dabitur et habundabit:
ab eo autem qui non habet: et quod habet auferetur
tur ab eo. Verumptamen inimicos meos
illos qui noluerunt me regnare
super se. adducite huc: et interficite an-
te me. Et hiis dictis precedebat ascen-
dens iherusalem. Et factum est cum appro-
pinquasset ad bethphage et betha-
niam ad montem qui uocatur oli-
ueti: misit duos discipulos suos
dicens. Ite in castellum quod contra uos
est: in quod introeuntes inuenie-
tis pullum asine alligatum. cui
nemo unquam hominum sedit.
Soluite illum: et adducite. Et si
quis uos interrogauerit quare sol-
uitis. sic dicetis ei. Quia dominus
operam eius desiderat. Abierunt
autem qui missi fuerant: et inuene-
runt sicut dixit illis stantem
pullum. Soluentibus autem illis
pullum: dixerunt domini eius ad illos.
Quid soluitis pullum? At illi dixe-
runt. Quia dominus eum necessarium
habet. Et duxerunt illum ad ihesum.
Et iactantes uestimenta sua super
pullum: imposuerunt ihesum. Eun-
te autem illo: substernebant uesti-
menta sua in uia. Et cum appropin-
quaret iam ad descensum montis
oliueti: ceperunt omnes turbe des-
cendentium gaudentes lauda-
re deum uoce magna. super omnibus quas
uiderant uirtutibus: dicentes. Be-
nedictus rex qui uenit in nomine
domini: pax in celo: et gloria in excelsis.
Et quidam phariseorum de turbis:
dixerunt ad illum. Magister incre-
pa discipulos tuos. Quibus ipse ait.
Dico uobis quia si hii tacuerint: la

illum in medio uestri sicut uos sci
tis. hunc definito consilio et prescientia
dei traditum per manus iniquorum
affigentes interemistis. quem deus
suscitauit solutis doloribus infer
ni: iuxta quod impossibile erat te
neri illum ab eo. Dauid enim dicit
in eum. Prouidebam dominum coram
me semper: quoniam a dextris meis est
ne commouear. Propter hoc delecta
tum est cor meum. et exultauit
lingua mea: insuper et caro mea
requiescet in spe. quoniam non derelin
ques animam meam in inferno:
nec dabis sanctum tuum uidere corru
ptionem. Notas mihi fecisti uias
uite. replebis me iocunditate cum
facie tua. Uiri fratres: liceat au
denter dicere ad uos de patriarcha
dauid. quoniam defunctus est et sepul
tus est. et sepulcrum eius est apud
nos usque in hodiernum diem. Pro
pheta igitur cum esset. et sciret quia
iureiurando iurasset illi deus
de fructu lumbi eius sedere super
sedem eius. prouidens locutus est
de resurrectione christi. quia neque derelictus
est in inferno: neque caro eius uidit
corruptionem. Hunc ihesum resusci
tauit deus. cui omnes nos testes su
mus. Dextera igitur dei exalta
tus. et promissione spiritus sancti accepta
a patre. effudit hunc quem uos ui
detis et auditis. Non enim dauid
ascendit in celum. Dicit autem ipse.
Dixit dominus domino meo sede a dex
tris meis. donec ponam inimi
cos tuos scabellum pedum tuorum.
Certissime sciat omnis ergo domus
israel quia et dominum eum et christum fe
cit deus hunc ihesum quem uos cru
cifixistis. His auditis compuncti
sunt corde. et dixerunt ad pe
trum et ad reliquos apostolos. Quid
faciemus uiri fratres. Petrus ue
ro ad illos. Penitentiam inquit
agite et baptizetur unusquisque
uestrum in nomine ihesu christi in remis
sionem peccatorum uestrorum. et accipietis
donum spiritus sancti. Uobis enim est repro
missio et filiis uestris. et omnibus qui
longe sunt quoscumque aduocauerit
dominus deus noster. Aliis etiam uerbis plurimis
testificatus est. et exhortabatur
eos dicens. Saluamini a genera
tione ista praua. Qui ergo re
ceperunt sermonem eius. bapti
zati sunt. Et apposite sunt in
die illa anime circiter tria milia.
Erant autem perseuerantes in doctri
na apostolorum. et communicatione fractionis
panis. et orationibus. Fiebat autem omni
anime timor. Multa quoque prodigia
et signa per apostolos in ierusalem fiebant.
et metus erat magnus in uniuer
sis. Omnes etiam qui credebant erant
pariter. et habebant omnia communia.
Possessiones et substantias uendebant
et diuidebant omnia omnibus prout
cuique opus erat. Cotidie quoque
perdurantes unanimiter in templo.
et frangentes circa domos panem:
sumebant cibum cum exultatione
et simplicitate cordis. collaudan
tes deum. et habentes gratiam ad omnem
plebem. Dominus autem augebat qui
salui fierent cotidie in idipsum.

III

Petrus autem et iohannes
ascendebant in templum: in templum
ad horam orationis nonam.
Et quidam uir qui erat claudus
ex utero matris sue baiulabatur
quem ponebant cotidie ad portam
templi que dicitur speciosa. ut pete
ret elemosinam ab introeuntibus in
templum. Is cum uidisset petrum
et iohannem incipientes introire in
templum. rogabat ut elemosi
nam acciperet. Intuens autem eum petrus
cum iohanne: dixit. Respice in nos. At
ille intendebat in eos: sperans se
aliquid accepturum ab eis. Petrus
autem dixit. Argentum et aurum non est
michi. quod autem habeo hoc tibi do.

In nomine ihu xpi nazareni sur-
ge et ambula. Et apprehensa
manu eius dextra: levavit eum.
Et protinus consolidate sunt bases
eius et plante. Et exiliens ste-
tit et ambulabat. Et intravit
cum illis in templum ambulans
et exiliens et laudans dnm. Et vidit
omnis populus eum ambulantem et lau-
dantem dnm. Cognoscebant autem
illum quia ipse erat qui ad elemo-
sinam sedebat ad speciosam portam
templi. Et impleti sunt stupore
et extasi in eo quod contigerat illi.
Cum viderent autem petrum et iohem
cucurrit omnis populus ad eos ad por-
ticum que appellabatur salomo-
nis stupentes. Videns autem petrus
respondit ad populum. Viri israelite quid
miramini in hoc. aut nos quid
intuemini quasi nostra virtute aut
potestate fecerimus hunc am-
bulare. Deus abraham et deus ysaac.
et deus iacob. deus patrum nostrorum glorificavit
filium suum ihm quem vos quidem
tradidistis. et negastis ante
faciem pylati: iudicante illo di-
mitti. Vos autem sanctum et iustum ne-
gastis. et petistis virum homicidam
donari vobis. Auctorem vero vite
interfecistis. quem deus suscitavit a
mortuis. cuius nos testes sumus
et in fide nominis eius hunc quem vos
vidistis et nostis confirmavit no-
men eius et fides que per eum est
dedit integram sanitatem isti
in conspectu omnium vestrum. Et nunc
fratres scio quia per ignorantiam fecistis
sicut et principes vestri. Deus autem qui
prenunciavit per os omnium prophetarum
pati xpm suum: sic implevit.
Penitemini igitur et convertimini
ut deleantur peccata vestra. ut
cum venerint tempora refrigerii
a conspectu dni: et miserit eum
qui predicatus est vobis ihm xpm
quem oportet quidem celum recipe-

usque in tempora restitutionis omnium
que locutus est dns per os sanctorum su-
orum a seculo prophetarum. Moyses quidem
dixit. Quoniam prophetam suscitabit
vobis dns deus vester de fratribus vestris tam-
quam meipsum audietis iuxta omnia
quecumque locutus fuerit vobis. Erit
autem omnis anima que non audierit prophetam
illum: exterminabitur de plebe. Et
omnes prophete a samuel et deinceps
qui locuti sunt annunciaverunt
dies istos. Vos autem estis filii prophetarum
et testamenti quod disposuit deus ad patres
nostros dicens ad abraham. Et in se-
mine tuo benedicentur omnes fami-
lie terre. Vobis primum deus suscitans
filium suum misit eum benedicen-
tem vobis. ut convertat se unus-
quisque a nequicia sua. IIII.
Loquentibus autem illis ad populum: su-
pervenerunt sacerdotes et magistra-
tus templi et saducei dolentes quod
docerent populum et annunciarent in
ihu resurrectionem ex mortuis. Et
iniecerunt in eos manus. et posu-
erunt eos in custodiam usque in
crastinum. Erat autem iam vespera.
Multi autem eorum qui audierant
verbum: crediderunt. et factus est numerus
eorum v. milia. Factum est autem in cra-
stinum ut congregarentur princi-
pes eorum et seniores et scribe in ie-
rusalem. et annas princeps sacerdotum.
et cayphas et iohes et alexander.
et quotquot erant de genere
sacerdotali. Et statuentes eos
in medio interrogabant. In qua
virtute aut in quo nomine feci-
stis hoc vos? Tunc repletus spiritu
sancto petrus: dixit ad eos. Principes
populi et seniores audite. Si nos
hodie iudicamur in benefacto hominis
infirmi in quo iste salvus factus est:
notum sit omnibus vobis et omni plebi
israel: quia in nomine dni nostri ihu xpi
nazareni quem vos crucifixistis.
quem deus suscitavit a mortuis

de resurrectione mortuorum ego
iudicor. Et cum hoc dixisset: facta
est dissensio inter phariseos et
saduceos. et soluta est multitu
do. Saducei autem dicunt non esse re
surrectionem: neque angelum: neque spiritum.
Pharisei autem utraque confiten
tur. Factus est autem clamor mag
nus. Et exurgentes quidam pha
riseorum: pugnabant, dicentes. Ni
chil mali invenimus in homine isto.
Quod si spiritus locutus est ei aut an
gelus. Et cum magna dissensio
facta esset. timens tribunus ne
discerperetur paulus ab ipsis. ius
sit milites descendere et rape
re eum de medio eorum. ac deducere
eum in castra. Sequenti autem die
nocte assistens ei dominus ait. Con
stans esto. sicut enim testificatus
es de me in ierusalem sic te opor
tet et rome testificari. Facta
autem die collegerunt se quidam
ex iudeis. et devoverunt se di
centes neque manducaturos neque bi
bituros donec occiderent paulum.
Erant autem plusquam .xl. viri qui
hanc coniurationem fecerant.
Qui accesserunt ad principes sa
cerdotum et seniores: et dixerunt.
Devotione devovimus nos ni
chil gustaturos donec occida
mus paulum. Nunc ergo vos no
tum facite tribuno cum concilio
ut adducat illum ad vos tam
quam aliquid certius cognitu
ri de eo. Nos vero priusquam ap
propiet. parati sumus interficere
illum. Quod cum audisset fi
lius sororis pauli insidias: ve
nit et intravit in castra. nun
tiavitque paulo. Vocans autem
paulus ad se unum ex centuri
onibus: ait. Adolescentem hunc
adduc ad tribunum. habet enim ali
quid indicare illi. Et ille qui
dem assumens eum duxit

ad tribunum: et ait. Vinctus pau
lus rogavit me hunc adolescen
tem perducere ad te habentem ali
quid loqui tibi. Apprehendens
autem tribunus manum illius: se
cessit cum eo seorsum. et interro
gavit illum. Quid est quod
habes indicare mihi. Ille autem dixit.
Iudeis convenit rogare te ut cra
stina die producas paulum in conci
lium quasi aliquid certius inquisi
turi sint de illo. Tu vero ne cre
dideris illis. insidiantur enim ei ex
eis viri amplius quam .xl. qui se
devoverunt non manducare neque
bibere donec interficiant eum.
Et nunc parati sunt expectan
tes promissum tuum. Tribunus
igitur dimisit adolescentem
precipiens ei ne cui loqueretur quoniam
hec nota sibi fecisset. Et convoca
tis duobus centurionibus: dixit
illis. Parate milites .cc. ut eant
usque cesaream. et equites .lxx. et
lancearios .cc. a tertia hora noctis
et iumenta preparate. ut imponentes
paulum eum salvum perducerent ad
felicem presidem. Timuit enim ne
forte raperent eum iudei et occide
rent. et ipse postea calumpniam
sustineret tamquam pecuniam esset
accepturus. scribens ei epistolam
continentem hec. Claudius ly
sias optimo presidi felici salutem.
Virum hunc comprehensum a iudeis
et incipientem interfici ab eis. super
veniens cum exercitu eripui cog
nito quia romanus est. volens sci
re causam quam obiciebant illi de
duxi eum in concilium eorum. Quem
inveni accusari de questionibus
legis ipsorum. nichil vero dignum
morte aut vinculis habentem cri
men. Et cum michi platum esset
de insidiis quas paraverant illi:
misi ad te eum denuncians
et accusatoribus ut dicant apud

te. Vale. Milites vero secundum pre-
ceptum sibi assumentes paulum:
duxerunt illum per noctem in an-
tipatridem. Et postera die dimis-
sis equitibus ut cum eo irent: rever-
si sunt ad castra. Qui cum venis-
sent cesaream et tradidissent
epistolam presidi: statuerunt ante illum
et paulum. Cum legisset autem et
interrogasset de qua provincia
esset. et cognoscens quia de cilicia
esset: audiam te inquit cum accusa-
tores tui venerint. iussitque
in pretorio herodis custodiri eum.
Post quinque autem dies
descendit princeps sacerdotum
ananias cum senioribus quibusdam.
et tertullo quodam oratore qui
adierunt presidem adversus paulum.
Et citato paulo: cepit accusare
tertullus dicens. Cum in multa
pace agamus per te. et multa cor-
rigantur per tuam providentiam sem-
per et ubique: suscepimus optime
felix cum omni gratiarum actione.
Ne diutius autem protraham te: oro
te breviter audias nos pro tua
clementia. Invenimus hunc ho-
minem pestiferum et concitan-
tem seditionem omnibus iudeis in
universo orbe. et auctorem seditionis
secte nazarenorum. qui etiam templum
violare conatus est. quem et appre-
hensum voluimus secundum legem
nostram iudicare. Superveniens
autem tribunus lysias cum vi
magna eripuit eum de manibus
nostris iubens accusatores eius ad
te venire. A quo poteris ipse iu-
dicans de omnibus istis cognoscere
de quibus nos accusamus eum.
Adiecerunt autem et iudei dicen-
tes: hec ita se habere. Respondit autem
paulus annuente sibi preside
dicere. Ex multis annis te
esse iudicem genti huic
sciens bono animo pro me satisfa-
ciam. Potes enim cognoscere quia
non plus sunt mihi dies quam .xii.
ex quo ascendi adorare in ierusalem.
Et neque in templo invenerunt
me cum aliquo disputantem aut
concursum facientem turbe. neque in
synagogis. neque in civitate. neque
probare possunt tibi de quibus nunc
me accusant. Confiteor autem hoc
tibi. quia secundum sectam quam dicunt
heresim sic deservio deo patri cre-
dens omnibus que in lege et prophetis
scripta sunt: spem habens in deum
quam et hii ipsi expectant resurre-
ctionem futuram iustorum et iniquo-
rum. In hoc et ipse studeo sine offendi-
culo conscientiam habere ad deum et ad
homines semper. Post annos autem plu-
res elemosinas facturus in gen-
tem meam veni. et oblationes et vo-
ta in quibus invenerunt me
purificatum in templo non cum
turba neque cum tumultu. Qui-
dam autem ex asia iudei quos
oportebat modo apud te presto
esse. et accusare si quid haberent ad-
versum me. aut hii ipsi dicant
si quid invenerunt in me ini-
quitatis. cum stem in concilio
nisi de una hac solummodo voce
qua clamavi inter eos stans quoniam
de resurrectione mortuorum ego iu-
dicor a vobis hodie. Distulit autem
illos felix certissime sciens de
via dicens. Cum tribunus lysias
venerit audiam vos. Iussitque
centurioni custodire eum et ha-
bere requiem. nec quemquam prohi-
bere de suis ministrare ei. Post
aliquot autem dies veniens fe-
lix cum drusilla uxore sua
que erat iudea: rogavit ut
videret paulum. et audiret ab
eo fidem que est in christum ihesum.
Disputante autem illo de iusti-
cia et castitate. et de iudicio fu-
turo: tremefactus felix respon-

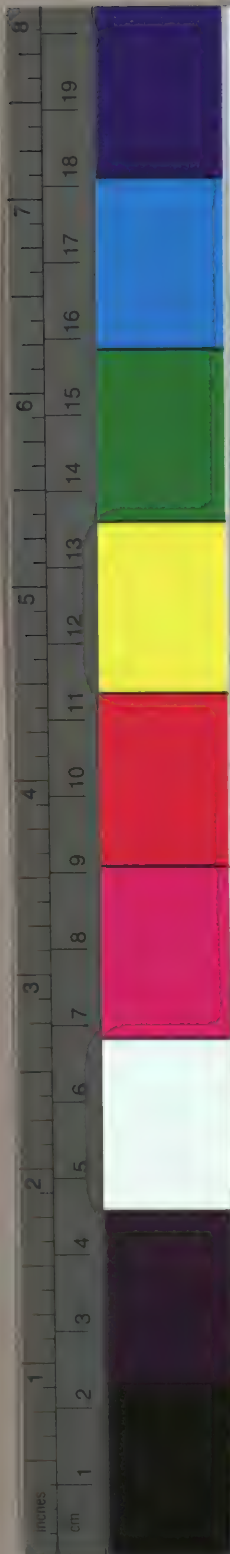

fta sunt in ipso. In quo et nos
sorte vocati sumus predestinati
secundum propositum eius qui operatur omnia
secundum consilium voluntatis
sue. ut simus in laudem glorie eius nos
qui ante speravimus in christo. In quo
et vos cum audissetis verbum ve-
ritatis evangelium salutis vestre. in quo et
credentes signati estis spiritu pro-
missionis sancto. qui est pignus here-
ditatis nostre in redemptionem acqui-
sitionis in laudem glorie ipsius.
Propterea et ego audiens fidem ve-
stram que est in christo ihesu et dilectio-
nem in omnes sanctos. non cesso gratias
agens pro vobis. memoriam vestri faci-
ens in orationibus meis. ut deus domini nostri
ihesu christi pater glorie det vobis spiritum
sapientie et revelationis in agnitione
eius illuminatos oculos cordis
vestri. ut sciatis que sit spes vocatio-
[glie] nis eius et que divitie hereditatis eius
in sanctis. et que sit supereminens ma-
gnitudo virtutis eius in nos
qui credidimus secundum operationem
potentie virtutis eius quam opera-
tus est in christo suscitans illum
a mortuis. et constituens ad dex-
teram suam in celestibus supra omnem
principatum et potestatem et virtu-
tem et dominationem et omne nomen quod
nominatur non solum in hoc seculo: sed
etiam in futuro. Et omnia subiecit
sub pedibus eius. et ipsum dedit ca-
put super omnem ecclesiam que est corpus
ipsius. et plenitudo eius qui omnia in
omnibus adimpletur. II
Et vos cum essetis mortui in
delictis et peccatis vestris in quibus
aliquando ambulastis secundum seculum mundi
huius. secundum principem potestatis aeris
huius spiritus qui nunc operatur in fi-
lios diffidentie in quibus et nos
omnes aliquando conversati sumus in deside-
riis carnis nostre facientes vo-
luntatem carnis et cogitationum.
et eramus natura filii ire sicut
et ceteri. Deus autem qui dives
est in misericordia propter nimiam caritatem
suam qua dilexit nos. et cum essemus
mortui peccatis: convivificavit
nos in christo cuius gratia salvati estis.
et conresuscitavit et consedere fecit
in celestibus in christo ihesu. ut osten-
deret in seculis supervenientibus habun-
dantes divitias gratie sue in boni-
tate super nos in christo ihesu. Gratia enim
estis salvati per fidem. et hoc non
ex vobis. Dei enim donum est. non ex operi-
bus ut ne quis glorietur. Ipsius enim
sumus factura creati in christo ihesu in
operibus bonis. que preparavit deus ut
in illis ambulemus. Propter quod
memores estote quod aliquando vos gen-
tes eratis in carne qui dice-
bamini preputium ab ea que dicitur circum-
cisio in carne manu facta. quia eratis
illo in tempore sine christo alienati a con-
versatione israel. et hospites testamen-
torum promissionis spem non habentes:
et sine deo in hoc mundo. Nunc autem
in christo ihesu vos qui aliquando eratis
longe facti estis prope in sanguine
christi. Ipse enim est pax nostra qui fecit
utraque unum. et medium parietem ma-
cerie solvens inimicitias in carne
sua legem mandatorum decretis eva-
cuans ut duos condat in semetipso
in unum novum hominem faciens pacem.
ut reconciliet ambos in uno corpore
deo per crucem interficiens inimicitias
in semetipso. Et veniens evangeli-
zavit et vobis pacem qui longe fuistis.
et pacem his qui prope. quoniam per ipsum habemus
accessum ambo in uno spiritu ad pa-
trem. Ergo iam non estis hospites
et advene. sed estis cives sanctorum et do-
mestici dei. superedificati super fun-
damentum apostolorum et prophetarum: ipso sum-
mo angulari lapide christo ihesu. in
quo omnis edificatio constructa: cre-
scit in templum sanctum in domino. In quo et
vos coedificamini in habita-
culum dei in spiritu sancto.

Huius rei grãm ego III
paulus vinctus xpi ihu
pro vobis gentib: si tamen audistis dis
pensationẽ grãe dei q̃ data ẽ m̃ i
vob. qm̃ s' revelationẽ notũ m̃
fcm̃ ẽ sacramentum sic̃ sup̃ scripsi
in brevi, prout potestis legentes
intelligere prudentiã meã in
misterio xpi q' aliis generatio
nib: ñ est agnitum filiis hom̃n.
sicuti nunc revelatũ est scĩs
aplis eius 7 pphis in spu ẽẽ gẽ
tes coheredes 7 concorporales 7 cõ
participes pmissionis eius i xpo ihu
p evangelm̃ cui' fcs sum ego mi
nister s' donũ grãe dei q̃ data ẽ
michi scdm̃ operationẽ virtutis ei.
Michi autẽ omnium scõr minimo
data est grã hec in gentib: evã
gelizare investigabiles divitia
as grãe xpi. 7 illuminare omnes
que sit dispensatio sacramẽti ab
sconditi a sclis in deo qui omĩa
creavit. ut innotescat pncipi
bs 7 potestatib: in celestib: p
ecclesiam multiformis sapiẽa dei
s' pfinitionem sclorum quã fecit in
xpo ihu dño nro. in quo hmũs fi
duciam 7 accessum in confiden
tia p fidem eius. Propt̃ q' peto
ne deficiatis in tribulationib:
meis p vobis q̃ est glia vr̃a. Huius
rei grã flecto genua mea ad pa
trẽ dñi nr̃i ihu xpi. ex quo oĩs
paternitas in celis 7 i t'ra noĩat.
ut det vob' scdm̃ divitias glie
sue virtutẽ corroborari p spm̃
eius in interiorẽ hoĩem xpm ha
bitare p fidẽ in cordib: vris. In
caritate radicati 7 fundati ut
possitis cõphendere cum oĩb: scĩs
que sit latitudo 7 longitudo
7 sublimitas 7 pfundũ. Scire
etiã supeminentẽ scĩe carita
tẽ xpi. ut impleamini i omnẽ
plenitudinẽ dei. Ei autẽ qui po
tens est oĩa facere supabun

danť q̃ petimus aut intellig
mus scdm̃ virtutẽ que operat'
in nobis ipi glã i ecclia 7 i xpo
ihu in oĩs generatões scli sclor amẽ.
Obsecro itaq: vos ego IIII
vinct' in dño ut digne am
buletis vocatõe qua vocati estis
cũ oĩ humilitate 7 mansuetu
dine cũ patiẽa supportantes invi
cem in caritate. Solliciti serva
re unitatẽ spc in vinculo pacis.
Unũ corpus 7 unus sps sic vocati
estis in una spe vocatõis vre. Unus
dñs. una fides. unũ baptisma.
Unus deus 7 pr̃ omniũ: qui sr̃
oĩs 7 p oĩa 7 in oĩb: nob. Uni
cuiq: autẽ nrm̃ data ẽ grã s' mẽsu
ram donationis xpi. Propt̃ q'
dicit: Ascendens in altũ capti
vam duxit captivitatẽ: dedit
dona hoĩb:. Qd autẽ ascendit qd
ẽ ni q2 7 descendit pmũ in infe
riores ptes t're: Qui descendit ipe
ẽ 7 qui ascendit sr̃ oĩs celos ut
impleret oĩa. Et ipe dedit qsdã
quidẽ aplos. quosdam autẽ pphas.
alios vo evangelistas. alios autẽ pa
stores 7 doctores. ad consũmationẽ
scõr in opus ministii in edifica
tionẽ corpis xpi. donec occurra
mus oĩs in unitate fidei 7 ag
nitionis filii dei. in virũ pfcm̃
in mensuram etatis plenitudinis
xpi. ut iam ñ simus pvuli flu
ctuantes 7 circũferamur oĩ
vento doctrine in nequicia ho
minũ in astucia ad circũvẽ
tionẽ erroris. Veritatẽ aũt faci
entes in caritate. crescamus
in illo p oĩa qui ẽ caput xps.
ex quo totũ corp' cõpactũ et cõ
nexum p omnẽ iuncturã sub
ministrationis s' operationẽ in
mensurã uniuscuiusq: mẽbri augmẽ
tũ corpis facit in edificationẽ
sui in caritate. Hoc ergo dico 7 te
stificor in dño ut iam ñ ambu

apollion et latine habens nomen exte-
rminans. Ve unum abiit: et ecce ve-
niunt duo ve adhuc post hec. Et
sextus angelus tuba cecinit: et au-
divi vocem unam ex quatuor cor-
nibus altaris aurei quod est ante oculos
dei dicentem sexto angelo qui habe-
bat tubam: Solve quatuor angelos qui
alligati sunt in flumine magno eu-
frate. Et soluti sunt quatuor angeli
qui parati erant in horam et diem
et mensem et annum: ut occiderent ter-
tiam partem hominum. Et numerus equestris
exercitus vicies milies dena milia.
Audivi numerum eorum. Et ita vidi equos
in visione. Et qui sedebant super eos
habebant loricas igneas et iacin-
thinas et sulphureas. Et capita equo-
rum erant tamquam capita leonum: et de ore
ipsorum procedit ignis et fumus et sulphur.
Et ab his tribus plagis occisa est tertia
pars hominum: de igne et de fumo et
sulphure quod procedebat de ore ipsorum. Po-
testas enim equorum in ore eorum est et in
caudis eorum. Nam caude eorum similes
serpentibus habentes capita: et in his
nocent. Et ceteri homines qui non sunt
occisi in his plagis neque penitentiam
egerunt de operibus manuum suarum ut
non adorarent demonia et simulacra
aurea et argentea et erea et lapidea
et lignea que neque videre possunt neque
audire neque ambulare: et non egerunt
penitentiam ab homicidiis suis neque a vene-
ficiis suis neque a fornicatione sua
neque a furtis suis.
Et vidi alium angelum fortem
descendentem de celo amictum
nube: et yris in capite eius. Et faci-
es eius erat ut sol: et pedes eius tam-
quam columpne ignis: et habebat in manu
sua libellum apertum: et posuit
pedem suum dextrum super mare: et
sinistrum super terram. Et clamavit
voce magna quemadmodum cum leo ru-
git. Et cum clamasset: locuta sunt
vii tonitrua voces suas. Et cum
locuta fuissent vii tonitrua vo-
ces suas: ego scripturus eram. Et
audivi vocem de celo dicentem: Signa
que locuta sunt vii tonitrua: et
noli ea scribere. Et angelus quem vidi
stantem supra mare et supra terram
levavit manum suam ad celum: et
iuravit per viventem in secula seculorum
qui creavit celum et ea que in eo sunt:
et terram et ea que in ea sunt: et
mare et ea que in eo sunt: quia tempus
amplius non erit. Sed in diebus vocis
septimi angeli cum ceperit tuba
canere: consumabitur misterium dei sicut
evangelizavit per servos suos prophetas.
Et audivi vocem de celo iterum loquen-
tem mecum et dicentem: Vade et accipe
librum apertum de manu angeli stan-
tis super mare et super terram. Et abii ad an-
gelum dicens ei ut daret mihi librum.
Et dicit mihi: Oportet te iterum pro-
phetare populis et gentibus et linguis
et regibus multis. Accipe librum
et devora illum et faciet amaricari
ventrem tuum sed in ore tuo erit
dulce tamquam mel. Et accepi librum
de manu angeli et devoravi eum.
et erat in ore meo tamquam mel dulce.
Et cum devorassem eum amaricatus
est venter meus. Et dicit mihi: Oportet te
iterum prophetare populis et gentibus et lin-
guis et regibus multis. XI Et
datus est mihi calamus similis
virge. Et dictum est mihi: Surge et
metire templum dei et altare
et adorantes in eo. Atrium autem quod est
foris templum eice foras: et ne metia-
ris illud: quoniam datum est gentibus. Et ci-
vitatem sanctam calcabunt mensibus xl.
duobus. Et dabo duobus testibus meis.
et prophetabunt diebus mille ducen-
tis sexaginta amicti saccis. Hi sunt due
olive et duo candelabra in conspectu
domini terre stantes. Et si quis voluerit
eos nocere: ignis exiet de ore eorum
et devorabit inimicos eorum. Et si
quis voluerit eos ledere: sic oportet

eum occidi. Hii habent potestatem
claudendi celum: ne pluat diebus
prophetie ipsorum. Et potestatem habent super
aquas convertendi eas in sanguinem.
et percutere terram omni plaga quo-
tienscumque voluerint. Et cum finierint
testimonium suum bestia que ascendit
de abysso faciet adversum illos bellum
et vincet illos. et occidet illos. Et
corpora eorum iacebunt in plateis ci-
vitatis magne que dicitur spiritualiter
Sodoma et egyptus. ubi et dominus illorum
crucifixus est. Et videbunt de populis
et tribubus et linguis et gentibus. et
iacebunt corpora eorum per tres dies
et dimidium et corpora eorum non sinentur
poni in monumentis. et inhabitan-
tes terram gaudebunt super illos et iocun-
dabuntur. et munera mittent
invicem. quoniam hii duo prophete cruci-
averunt eos qui habitabant super terram.
Et post dies tres et dimidium spiritus vite
a deo intravit in eos. et steterunt super
pedes suos. et timor magnus cecidit
super eos qui viderunt eos. Et audie-
runt vocem magnam de celo dicen-
tem illis. ascendite huc. Et ascen-
derunt in celum in nube. et viderunt
illos inimici eorum. Et in illa hora
factus est terremotus magnus. et de-
cima pars civitatis cecidit. Et
occisi sunt in terremotu nomina ho-
minum vii. milia. Et reliqui in
timore sunt missi. et dederunt
gloriam deo celi. Ve secundum abiit. et
ecce ve tercium veniet cito. Et sep-
timus angelus tuba cecinit et
facte sunt voces magne in celo dicen-
tes. Factum est regnum huius mundi domini
nostri et christi filii eius. et regnabit in
secula seculorum amen. Et .xxiiii. seniores
qui in conspectu dei sedent in sedibus
suis ceciderunt in facies suas. et
adoraverunt deum dicentes amen.
Gratias agimus tibi domine deus omnipotens
qui es et qui eras et qui venturus
es. qui accepisti virtutem tuam

magnam et regnasti. Et irate sunt
gentes. et advenit ira tua et tempus
mortuorum iudicari. et reddere merce-
dem servis tuis prophetis et sanctis et timen-
tibus nomen tuum pusillis et magnis. et
exterminandi eos qui corruperunt ter-
Et apertum est templum
dei in celo. et visa est archa te-
stamenti eius in templo eius. et facta sunt
fulgura et voces et tonitrua. et ter-
motus et grando magna. Et sig-
num magnum apparuit in celo.
Et mulier amicta sole et luna sub
pedibus eius. et in capite eius corona
stellarum xii. et in utero habens. et clama-
bat parturiens et cruciabatur ut pa-
riat. Et visum est aliud signum
in celo. Et ecce draco magnus
ruffus habens capita vii. et cornua x.
et in capitibus suis vii. diademata.
et cauda eius trahebat terciam
partem stellarum celi. et misit
eas in terram. et draco stetit ante
mulierem que erat paritura ut cum
peperisset filium eius devoraret.
Et peperit filium masculum qui rectu-
rus erat omnes gentes in virga fer-
rea. Et raptus est filius eius ad deum
et ad thronum eius. Et mulier fu-
git in solitudinem ubi habet locum
paratum a deo. ut ibi pascant illam
diebus mille cc. lx. Et factum est prelium
magnum in celo. michael et angeli
eius preliabantur cum dracone. et
draco pugnabat et angeli eius. et
non valuerunt. neque locus inventus est
amplius eorum in celo. et proiectus est
draco ille magnus serpens an-
tiquus qui vocatur diabolus et
sathanas. qui seducit universum
orbem. Et proiectus est in terram
et angeli ei-
us cum illo missi sunt. Et audivi vocem
magnam in celo dicentem. Nunc fac-
ta est salus et virtus et regnum dei nostri
et potestas christi eius. quia proiectus est
accusator fratrum nostrorum qui accusa-

Aduram decor excelsi vel generatio excel-
si seu decor excelsus aut fluvium exaltando.
Adurā turma exaltata vel fluvius exal-
tatus seu decor excelsi aut fluvium exalta
Adrumetina visio sublimis vel trio.
vel videns sublimitatem.
Aegla vitula vel iuvencula sive sollemp-
nis aut festivitas eius.
Aegyptus tenebre vel angustia sive tribula-
tio coangustans aut tribulans coangustatio.
Aegyptii tenebre vel angustiantes seu tri-
bulantes angustiantes aut tribulantes
Aeglon iuvencula sive que coangustator
et eorum seu vitam metentes aut vita in.
Aelam vestibulum vel anni fores seu ... vestibulis
positus aut sublimitate
Aelamite vestibula vel anni fores se positos
aut superluminaria. vel aut comparati.
Aelam appositum vel obiectum seu despiciens
Aelamite appositi vel obiecti seu despici-
entes aut operti. vel oculus eius.
Aemoth tabule vel officine sive tabule
mortis aut officine mortificationum.
Aena fons vel vivum seu fons ei aut
Aendor fons generationis vel oculus generationis.
Aeneas pauper vel miser seu pedes aut ...
Aenganim fons ortorum vel oculus clarorum.
Aenon fons eorum vel oculus eorum
Aerim acervi lapidum vel acervi lapides.
Aesrelon auxilium mortis vel invidia dolentium.
Aesimon eius deserti vel oculi in ... seu
verita metentes aut ... vel fortitudo
Aetham invidia vel amicus seu ascendentes aut ...
Aethi obstupefacientes vel percutiens seu ...
... mei aut obstupefacientes per ...
Aethiopia tenebre vel caligo sive tene-
brans aut caligans.
Aethiopes tenebrosi vel caliginosi sive
tenebrantes aut caligantes.
Aethonodo seu via inferior vel viam
tes inferius.
Aphaim humus eorum vel volantes eorum sive
liberantes eos aut securitas eorum.
Apham idem.
Apham humus vel volans seu libans
pauperes aut securitas gratie.
Aphani humus mea vel volantes mei seu

liberans pauperes meos aut securitas
gratie mee. vel diens.
Aphar terra vel pulvis sive humus aut fo-
Aphar pulvis sustinens vel humus vigilie
seu libans vigiles aut securitas sustinens.
Apheran terra eius vel pulvis eius seu ...
humus eius aut fodiens eum.
Aphara pulvis sustinens eum vel humus vi-
gilie eius seu libans vigilantes ei aut
securitas sustentator eius.
Aphara terra eius vel invisibilis seu pulvis ei
aut fodiens eum. vel utilis
Apheraim fodiens humum vel pulvis in
Apheraim pulvis sustentans eos vel hu-
mus vigilie eorum sive libans vigilan-
tes eis aut securitas sustentator.
Apharim fodiens mare vel maris effossio.
Apharim pulvis sustentans eos vel humus
vigilie eorum vel liberans vigilantes eis
aut securitas sustentator eorum.
Aphar sarim digna vel fodiens eleva-
tione seu libantes sol aut libans illuminatos.
Aphar sacei ... digne vel fodientes
elevatos seu liberi solis aut libantes
Apheri sual tellus sal vel illuminatos
... vel ... seu pulvis sustinens
saltare aut humus vigilans salvatori.
Aphar seri securitas vel liberas seu libe-
rum ... aut securitas vestitionis
Aphrecas iudicans dominus vel iudicium domini
Aphech continuit vel continentia sua gen-
tem aut furor novus.
Aphech continebit vel apprehendet sive
continens aut apprehensio
Aphera continebit eum aut apprehender
cum sua continentia est aut apprehensio est.
Aphea furor ... vel ... dissipata
seu ... dissipatus aut ... conclusio.
Aphelechi mirabilis vel admirandus
seu iuniens aut excludens
Apher humus vel fodiens seu pulvis.
Apheretzi ... vel ... aut vitulus.
muro seu fodientes ... aut ...
Aphes ... vel ... vel ...
Aphedomim in ... vel ...
in ... ascensionis vel ...
... vel securitas ...

Affia uisitauit dñs ł uisitatio dñi.
Affrica fertilis ł augmentata.
Affricani fertiles ł augmentati.
Aphassida colligens uectes ł aggregans congre-
gationes sive liber congregationis aut scientia congregationis.
Aphech fortitudo ł sub seu securitas aut
Aphon uolans unique uel ꝗ̄ subtilitas
uolantis uero eius seu liberę mentis
aut securitas mentis. ꝗ firmamentum mentis
Aphonite uolantes unique uel uolando
mentes aut securi mentis aut libere
Aphnis uolans confusio ł uolatu consilii seu
libere consilians aut securus sermonis
Aphech ei inductum ł ei declinatio.
Aphuchea ei inductua ł ei declinatio.
Aga festiua ł sollempnis. ꝗ la-
Aga loquens ł meditans siue meditatio aut loquela
gaba festiua parua ł sollempnitas parua.
Agalus uituli rotundi ł solonis aduenas
Agab plage ægypti ł plantæ ægyptiæ
seu fertiue festiua aut sollempnis uestium
Agag domus festiua seu festiue sollemp-
nis aut festiua sollempnitas
Agagite domata ł tecta siue sollemp-
nes festiue aut festum sollempnitate.
Agga questio ł festiuitas seu loquela
mea aut meditatio mea.
Agla uitula ł iuuencula siue sollemp-
nis aut festiuitas eius.
Agar aduena ł conuertens seu festa sua
terminus aut sollempnitas.
Agareni aduene ł conuersi seu festa sua
terminantes ł sollempnitates uigilantes.
Agarian aduena uiuum ł conuersio de
uoratoris sui festi uiuis magister uel aut
sollempnitas magistri mei.
Aggee questio ł sollempnis seu festiuitas
aut sollempnitas. ꝗ aut loquela;
Agge questio ł sollempnis seu meditatio
Ageba sollempnis ł festiuitas parua.
Agedgad accinctus ł annuntians predo.
Agedgad festiua secessus ł sermonis ł sol-
lempnis uestium accinctus
Aggelom sollempnis candor ł animi
eius uirginitas mea
Aggeus festiuus ł sollempnis sinensis
consilium aut lauans festiuitatem

Aggi questio uel sollempnis seu sermo-
nis aut festiuitas mea.
Aggia questio domini ł sollempnitas domini.
Agirremon fons sublimis ł fons excelsus
seu fons aggregans aut fons malorum congregans.
Agrippa aggregans subito ł aggrediens subitum.
Agurch aduene ł incola seu aduena meus
aut scola mea. ꝗ aut loquela;
Agech festiua ł sollempnis ł meditatio
Agethe festiua ł sollempnes seu loquentes
aut meditantes
Ahab frater patris ł fraternitas patrimonialis.
Ahanon campi ł aulones seu ualles
grandes aut ualles campestres.
Ahalach mors diuidens ł mors leuis id est
limpidus siue lubricus
Ahamoni sapientia ł sapientissimus.
Aham fratris eius ł frater eorum.
Ahardel quasi ciuitas ł secessus cuiusdam dei. ipse
est obab cognatus moysi qui et iethro.
Aharel testa ł tel seu secessus aut ardentis.
Ahar priuatus ł priuatus seu fortis aut angustus.
Aharas priuatus dominus ł priuatus domino suo ꝗ deus
apprehendens aut fortitudo domini.
Aheberim hebreorum ł transeuntium seu
transitus aut transitores eorum.
Ahet umbraculum ł uisibilium ductus
Aheri declinans ł declinatio.
Ahesmi uoluntas ł consilium seu uoluntatis
aut consilio ego. ꝗ questio uite.
Ahi uiuet ł uiuit seu uita uallis aut
Ahi fraternitas ł uita seu uallis aut questio.
Ahia frater eius ł uita eius seu uita est.
Ahia questio eius ł uallis est seu uita uallis
eius aut questio uite est.
Ahiram cerui ł euorum lapides seu uallis
fertilitas aut questio maliuc.
Ahialon admirans ł admiratio seu
uita merens aut uallis iniquitatis.
Ahias uita plasmata ł uita festiue seu
frater sustollens aut frater plasmatio.
Ahidad uiuens gaudia ł uita gaudii seu fra-
ter meus gaudens aut frater meus gloriatus.
Ahie frater ł obumbratio seu frater obumbrans
uirtus aut frater obumbraculum
Ahiel uiuens domino ł uiuens domini seu uita
uallis dei aut questio diuine uite.

...tiens eius aut auxiliator ab eo.
Phace aperiens vel assumptio
Phacee idem.
Phaceia aperiens dominus vel assumens dominus.
Phaceias idem.
Phacee aperiente domino vel assumens ei.
Phaud custodiens vel custodito.
Phada redemptus vel redemptio.
Phadai redemptio viri vel redemptio mea.
Phadaia redemptus domino vel redemptio domini.
Phadassur uallans vel redemptio fortis seu redimens angustatos aut redemptio arbitrantis.
Phadassurec uallans vel redemptio fortis seu redimens angustias aut redemptio arbitrantis.
Phadahel redimens spiritum vel redemptio proximi.
Phadaia redempta a domino vel redemptio domini.
Phado redimens eum vel redemptio eius. Ferreum;
Phadon redimens mentes vel redemptio iniquitatis
Phagiel occursio dei vel occurrit mihi deus.
Phagur hyatus vel os pellicii siue occurrens luminis aut occurrens incendio
Phahed euidens vestis vel operiens utrem.
Phalachi saluator meus vel saluatio mea.
Phalaia cadens domino vel occensus domini.
Phalaliz cadens precepti vel occensus arboris.
Phadael cadens germen vel ruina paupertatis.
Phaleam cadens ipsos vel occensus eorum.
Phalech diuidens vel diuisio siue diuisit me aut,
Phalel orans dolo vel orans dei siue diuisio mea.
Phalelia cadens precepto vel occensus arboris.
Phallech saluans vel saluatio sua occensus ...
Phalleti saluans me vel saluatio mea seu occensus meus aut cadens pauperis mei.
Phaltiel cadens preceptum vel occensus intestini.
Phalon cadens virore vel ...
Phalomel cadens ... vel casus ...
Phalti cadens vel liberatus siue saluatorem meo aut saluationi meae.
Phaltiel euadens a domino vel liberatio domini seu saluator me dominus aut salus mea deo.
Phaltiel euadens a deo vel liberatio dei seu saluator me deus aut salus mea deus.
Phalu mirabilis vel admiratio.
Phallucc mirabiles vel admirabiles.
Phanuel orans ... dei vel facies dei
Phara ferox vel ferens siue onager aut ferocitas.
Pharao ... vel insatiabilis siue onager

meus aut ferocitas mea. Ferox;
Pharan ferox vel onager siue fructificans aut ferocitas.
Pharale mutantes vnum vel ... siue ...
... aut dissipans ...
Pharaonechao ... pauperem vel dissipans
... siue ... aperiens ...
... ... diuisio.
Pharas ... vel ... diuidens aut
... ... augmentum ...
diuidens eos aut diuisio eorum.
Pharathi hyatus vel hyatus seu hyatus me
aut hyatus mea.
Pharathon hyatus ... vel ...
Pharathah diuisio mea vel ...
Phares diuidens vel diuisus siue dissipans vel ...
Pharisei diuisi vel diuidentes seu ... vel ...
... aut dissipatores ... Ferus;
Pharnath ... vel ...
Pharos violentia vel dissipatio
Pharsandatha ... habundans ... vel
ferens ... sufficiens. ... Ferocitas;
Pharsath onager ... vel ferocitas ...
Pharsathei onager ... vel ...
Pharsim ... vel ...
Pharuda ferocitas vel ... vel ... uideatur
Pharuc ferocitas vel ocellus.
Pharurim feroces vel ocelli. ...
Phassae ... vel ... vel ...
Phase transcensio vel transitus siue transgrediens pro
quo phase vel pascha legitur.
Phasea transiens eum vel transcensio eius.
Phasee transgrediens eum vel transgressio eius.
Phaseah transgressio vel transgressus siue transgrediens
aut transgressio ... Ferox;
Phasedda transgressio ... vel ... transiens
Phasoron ... morsus ... vel transcensio
... ... Phaleth;
Phaspha aperiens ... vel ... aspersionis
Phasta ... vel ... abstulit ...
Phasor ... vel ... vel ... manifestatio
Phastha ... vel ...
Phassur ... vel aperiens ...
Phath ... vel plaga ... vel ...
... plaga vel ... regio
Phathena ... vel plaga domini siue
aperiens domine aut apertio domini.
Phathuel euadens a deo vel latitudo dei

siue apiens d(eu)s aut apertio dei.
P athmoab apiens ex p(at)re genitos l. apertio de p(at)re genitor(um).
P athuel euadens a d(e)o l. latitudo d(e)i siue apiens d(eu)s aut apertio d(e)i. [illegible]
P archures decepti calor l. calceati de ceptio siue buccellam confirmans aut buccella
P au mehil l. subito l. erudiens l. eruditio.
P e disciplina l. os ab ore siue error aut decipula.
P ebeu ore edificans l. discipline filia
P edael redemptus d(e)o l. redemptio d(e)i.
P egor hyatus l. oris pellis siue os pellens aut oris hyatus. [illegible]
P eldas excludens frenum l. exclusio red[illegible]
P elech ruina l. deiectio. aut saluatio.
P eleias saluatus d(omi)no l. mirificatio dei.
P eleth excludens l. mirabilis seu mirificans.
P elethe excludens eum l. mirabilis ei.
P elethi saluans me l. mirabilis m(ihi).
P elethia saluatio d(omi)no l. mirificatio d(omi)ni seu excludens d(omi)n(u)m aut mirabilis d(omi)no.
P elethite excludentes l. saluati seu mirabiles aut mirificati seu excludentes aut [illegible]
P elix excludens l. saluatus [illegible] seu mirabilis aut mirificatus. s(ed) n(on) est hebreum.
P ebee ruinam faciens l. remouens eos. [illegible]
P elmoni almoni ille l. iste l. talis seu nescio quis aut nescio qualis
P ellon cadens facie l. casus [illegible]
P ellonites cadentes [illegible] l. casus [illegible]
P elone facie d(e)i l. facie mea
P elethi cadens l. [illegible] seu saluatori meo aut saluationi mee.
P elthias euadens a d(omi)no l. liberans d(omi)n(u)s seu saluans me d(omi)n(u)s aut salus mea d(omi)n(u)s
P eglon diuidens l. diuisio seu dissoluens
P enach [illegible] l. inueniens. aut dissectio.
P enuador [illegible] siue per errores [illegible] aut disciplina [illegible]
P enenna conuersa l. conuersio [illegible]
P enuel [illegible] l. [illegible]
P eraudi disciplina ascendentis l. disciplina ascensionis cor(dis) [illegible]
P eor os [illegible] l. disciplina [illegible]
P erezee [illegible] l. dissemina[ti]o seu [illegible]
P erezei [illegible] l. disseminati seu [illegible]

tiones aut dissimulationes. [illegible]
P erros dissipans l. uiolentie seu dissipatio aut
P esur uiolentie angustie l. dissipatio [illegible]
P ese transiens l. transcendens siue os [illegible]
P esse idem. [illegible]
P elga dolatio aut scissio siue oris mira aut
P eldor os mirum l. error [illegible] siue laqueus foris aut disciplina angustie.
P esdus ore mutans l. os [illegible] l. hoc [illegible] non uolentes hebraice figuram esse.
P esur os rebus l. laqueus angustie siue [illegible] robustus aut discipula directionis.
P eth apiens l. apertio. [illegible]
P etha [illegible] l. aperte siue aperiens eum aut apertio.
P ethre diuidens l. discooperiens sui os in clinans uel librans [illegible]
P etheia apiens d(omi)n(u)m l. apertio d(omi)ni.
P ethmoab apiens ex p(at)re genitos l. apertio de p(at)re genitore.
P ethora os turturis l. ore explorans seu buccella huius aut oris exploratio. [illegible]
P ethros dissoluens mensuram l. dissolutio mensure
P ethrosim dissoluens mensuram ei l. dissolutio mensure cor[um].
P ethuel apiens d(eu)s l. latitudo dei.
P ethusim apiens eis l. latitudo eor(um).
P eziel os meum dei l. os meum d(eu)s siue os germinans deo aut os discipline dei.
P ezithe ora mea dei l. ora mea d(eu)s siue ora germinantia deo aut disciplina [illegible]
P iahiroth os nobilium l. os nobilitatis
P ichol omne l. os omnium.
P iennon ora uidens l. ora eorum siue [illegible] aut os alligantium. [illegible]
P igelus [illegible] l. occurrens.
P hiladelphia saluans hereditatem d(omi)no l. sal[illegible]
P ilarces [illegible]
P igchius os principis l. os [illegible]
P hilemon mire donatus l. mira donatio siue os panis eorum aut panis oris eorum.
P hiletus [illegible] l. declinatio sui [illegible]
P hilippus os lampadis l. os manuum. [illegible]
P hilippis os manuum l. os lampadis.
P hilippenses ora manuum l. ora lampadarum.
P hilistea cadens l. cadens potione seu ruina duplex aut ruina potionis.
P hilistiim cadentes l. cadentes potione seu

